...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 244 (1844)
ОКТЯБРИИН 14
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

...зетэ ба журналнуудые олоор захюулха

...хэблэл хадаа манай пар-...нтоёо ойлгосотой хэлэн ...бүри, үдэр бүри хөөрэл-...эгээл хурса зэбсэг мүн. ...эл хадаа бии боложо ...рүүшынгээ үдэрһөө хойшо ...түүхые Коммунистическэ ...түүхэтэй нягтаар холбожо, ...рэгэй түлөө тэмсэлэй тон ...эргэдэнь жагсадаг байгаа, ...Газетэ, журналнуудай ай-...аша туһань юуб гэбэл, ...а марксизм-ленинизмын ...ртаалые номнон дэлгэ-...лад зониие хүмүүжүүлхэ-...истическэ байгуулалтын ...рилгонуудые дүүргэхэ хэ-...ескэ арадые эмхидхэхэдэ ...эдэ угаа ехэ үүргэ дүүр-...на.

...азетэ, журналнуудые удха ...болгохын түлөө Коммуни-...артимнай үдэр бүриин ан-...шолго гаргадаг. Партиин ...ал оролдолгын эли тодо ...анай Бурят-Монголой рес-...ые хэблэлэй байдал дээ-...аржа болоно. Манай рес-...отор республиканска гур-...аймагуудай ба городской ...газетэнүүд, гадна олон ...отиражканууд, литератур-...ханай ба ниитэ-политиче-...нал, элдэб ном ород ба ...ол хэлэн дээрэ ехэ тираж-...ргагдана. Тиимэһээ, манай ...ын айл бүхэн хоёр—гур-...зетэ, журнал захижа ун-...д арга боломжотой.

...жэл газетэ, журналнуудые ...кампани урдынхиһаа эр-...иин 1-дэ эхилбэ. Газетэ ба ...удхашанар тухай, тэрээ-...ига тухай ниитэ зоной дун-...амжын ба эмхидхэлэй ...элмэри ябуулха хэрэгтэй ...йна. Энээнэй урдахи жэл-...хеэ-холбооной органуу-...партийна, профсоюзна ба ...ско органуудай хүсэд һай-...лаа табидаггүй, оролдолго ...уй байһан дээрэһээ зарим ...а, городуудта, колхозууд-...үүдтэ болон предприяти-...юулха гэһэн газетэ, жур-...лимит дүүргэгдэнгүй үлэ-...гаа. Энэ юун дээрэһээ бо-...рааб гэхэдэ, газетэ, жур-... захилгые партийна ко-...ба организацинууд өөһэ-...рта абангүйгөөр, «Союзпе-...уһан найдажархёод һуу-...үнгэржэ, эсэстээ ошоходоо ...түсэб таһалдуулагдадаг ...эхын хажуугаар, «Союзпе-...ба почтын хүдэлмэрилэгшэд ...айнь тулажа ерэхэдэ пар-...сомолой айкомууд манда ...ээ гэжэ найдаад, ноябрь—...хүйтэндэ даарахаһаа ай-...ан конторонуудһаа гаран-...амар һуужа үдэр сагые ...байгаа. Эдэ бүгэдын ур-...агаанаар газетэ, журнал ...хэрэг тон хангалтагүйгөөр ...даг һэн. Мүнөө жэл дээрээ ...тулада захилга аяар бү-...эртүүр эхилһэн байна. За-рим газарнуудаар энэ зохид арга боломжые бүримүһэн хэрэглэхын оронд-до, харин захилгын түрүүшын үдэрһөө эхилээд, эмхи гуримгүй, харюусалгагүй ябадал гарана.

Энэ шухала хэрэг эмхидхэхэдээ юу хараадаа абаха, юунэй түлөө тэмсэхэбибди гэбэл, газетэ, журналнуудые тус бүридөө, айл айлаараа олоор захижа абахын түлөө тэмсэл ябуулха тон шухала. Юуб гэхэдэ, хэблэлые энээнэй урда тээ амараа хараадлэ, бөөн бөөнөөрнь эмхи зургаануудта, предприятинуудта һангай мүнгөөр захюулжархидаг байгаабди. Энэ хадаа нэгэ талаараа, үргэн ниитэ зондо манай газетэ, журналнуудые дууһыень хүргэдэггүй, нүгөөдэ талаараа, гүрэнэй мүнгэн зөөриие мунайдаһан ябадал болодог байгаа. Мүнөө жэл тиихэ ёһогүйбди: мүнөө жэл айл бүхэниие газетэ, журналтай болгохын түлөө, мэргэжэлтэдые өөһэдынь мэргэжэлдэ тудаха газетэ, журналнуудаар зэбсэглэхын түлөө тэмсэл ябуулха ёһотойбди.

Захилгын кампаниин эмхидхэлэй ба техническэ хэрэгые хэлхеэ-холбооной органууд эрхилхэ ёһотой. Тиихэдээ почтын ба «Союзпечатиин» хүдэлмэрилэгшэд аятай дулаан конторонуудһаа гаража, арад зонойнгоо дунда ошожо. һуурин газар бүхэндэ захил хэхэ пункт эмхидхэхэ, айл бүхэнөөр ябажа, манай хэблэлэй удхашанарые ойлгуулжа үгэхэ, захюулха уялгатай. Гэхэтэй хамта, колхозуудай, эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд газетэ, журнал захихадань колхозникуудта, хүдэлмэришэдтэ, албахаагшадта туһалха, хэрэгтэй болоо һаань—аванс үгэхэ ёһотой.

Хэблэл захилгын мүнөө жэлэй кампанида комсомольско, профсоюзна организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, энэ асуудалнуудые суглаанууд дээрээ зүбшэн хэлсэхэ, хэлхеэ-холбооной органуудта туһалхын тула эрхим хүнүүдээ табиха ёһотой. Мүн культурын хүдэлмэрилэгшэд: клуб, библиотекэ, улаан булангуудай хүдэлмэрилэгшэд, сомоной Соведүүд энэ хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр оролсохо байна.

Комсомольско, профсоюзна организацинуудай, хэлхеэ-холбооной ба культурын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи хэшээлые партийна организацинууд, партийна комитедүүд толгойлхо уялгатай. Тэдэнэр түбхын түрүүндэ коммунистнуудаар, агитколлективүүдээр дамжуулан ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха байна. Гэхэтэй хамта, газетэ, журнал тараалгада хабаадажа байгаа бүхы эмхи зургаанудай, организацинуудай, хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые үдэр бүри хинан шалгажа, тэдээнэй урда шанга эрилтэ табижа байха шухала.

Бүхы эмхи зургаанудай, олониитын организацинуудай эршэ зоригые, эдэбхи хэшээлые энэ хэрэгтэ зорюулан, парторганизацинуудай хүтэлбэри доро газетэ, журнал захилгын 1955 оной кампаниие эмхитэй һайнаар үнгэргэе!

...СР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

...эй Верховно Соведэй Пре-...

... барисаан, харилсан ...га, харилсан туһалалсалга ...8 оной апрелиин 6-най До-...үсэндөө байха болзорые ...лээр һунааха тухай Совет-...иалистическэ Республика-...Союзай ба Финляндска Рес-... хоорондо баталагдаһан ...ые,

...ккала-Удд территориие да-...эй база болгон хэрэглэхэ ...Советскэ Союзай арсаһан, ...ториһоо советскэ зэбсэгтэ ...ые гаргаха тухай Советскэ ...стическэ Республикануудай ...ба Финляндска Республи-...ндо баталагдаһан Хэлсээе ...баталха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зууршалтые октябриин 11-дэ хаража үзөө.

Протокол ба Хэлсээндэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлэлгөөр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Финляндска Республикын Президентын түлөөлэлгөөр — Финляндиин Премьер-Министр Урхо Кекконен, Оборонын министр Эмили Скуг гэгшэд Москвада 1955 оной сентябриин 19-дэ гар табиһан байна.

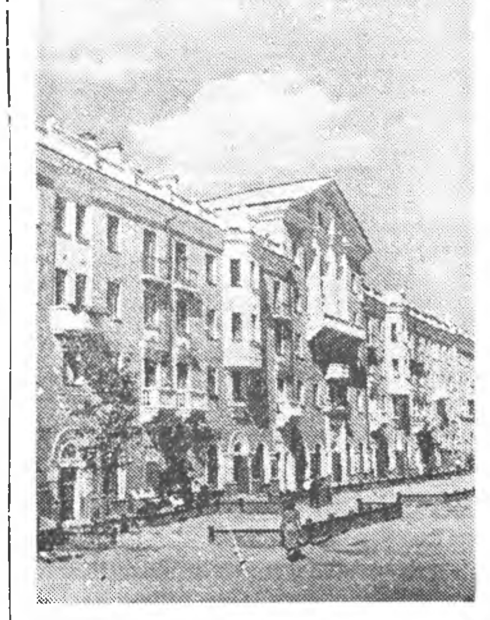
СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинуудай һайшааһан тус Протокол ба Хэлсээе эсэслэн баталха гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Колхозой малшадай туйлалта

...РОВО. (Калужска об-... октябриин 12. (ТАСС). ...скэ районой «Путь к ком-...» гэжэ хүдөө ажахын арте-...хозникууд ниитынгээ мал-...жөөлгын табан жэлэй дүн ...Колхозой малшад 1960 ондо ...аар КПСС-эй ЦК-гэй ян-...Пленумэй хараалһан хэм-...м нэгэн талаараа үлүүлһэн ...м. Жэшээлхэдэ, дунда зэр-...бүриһөө жэлэй турша соо 3 мянган килограмм һүн һаагдаһан байна.

Үнгэрһэн жэлдэ эхэ гахай бүриһөө 18 поршоонхо, 100 эхэ хонин бүриһөө 157 хурьган абтажа мал болгогдоо. Колхозой 4 фермэ хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олоһон байна.

Материальна урмашуулгын ёһо гуримые бэелүүлгэ ниитын малажалые эрид ехээр дэбжээлгэдэ шиидхэхы үүргэ дүүргээ.

Брянска область. Бежице городто брянска паровоз бүтээгшэдтэ байрын гэрнүүд жэл бүри олоор баригдана. Паровоз бүтээгшэд энэ жэлэй эхинһээ хойшо 1.700 квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүдые абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: брянска паровоз бүтээгшэдтэ Ростовско үйлсэдэ баригдаһан 71 квартиратай шэнэ гэр харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Томско областиин колхозууд болон совхозууд һү, нооһо бэлэдхэхэ ба худалдаха гүрэнэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ

Томско областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо тухай парти ба правительствын түүхэтэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездые эрхимээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ, һү, нооһо бэлэдхэхэ ба худалдаха гүрэнэй түсэб, малай тоһо абаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 123 мянган центнер үлүү ехэ һүн гүрэндэ тушаагдаа.

Энэ жэлдэ областиин колхозууд ба совхозуудта һү һаалга 153 мянган центнерээр ехэ болгогдоо. Ажахын жэлэй турша соо колхозуудай үнеэн бүриһөө һү һаалга 1447 килограмм гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 327 килограммаар ехэ болоо. Областиин колхозууд ба совхозууд өөһэдынгөө арга боломжые хараадаа абажа, энэ жэлэй дүүрэтэр 60 мянган центнерһээ бага бэшэ һү гүрэндөө нэмэжэ тушааха байна.

РЕСПУБЛИКЫН МТС-үүдтэ ТРАКТОРНА ХҮДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ 1955 ОНОЙ ОКТЯБРИИН 10-най МЭДЭЭН

МТС-үүд	Зөөлэн хахалалгада оруулхада хэгдэһэн бүхы хүдэлмэри (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Зөөлэн хахалалгада оруулхада условно трактор бүхэнөөр хэгдэһэн хүдэлмэри (гектараар): 1954 ондо байһаниинь	1955 ондо болоһониинь
Кабанскын	124,8	517,2	691,9
Темлюйскэ	113,9	626,5	763,7
Ехэ-Кударын	103,3	508,8	655,1
Ново-Брянска	102,7	445,9	550,7
Эгэтын	102,0	624,5	633,1
Кяхтын	100,6	456,9	553,8
Тунхэнэй	99,7	591,6	622,7
Хориин	96,8	481,5	581,0
Кыренэй	96,7	468,5	484,0
Сэлэнгын	96,5	511,0	689,7
Үшөөтэйн	95,8	484,2	619,8
Итанциин	95,5	436,2	580,2
Суулгын	92,8	509,8	603,2
Погранична	91,7	473,8	538,4
Окпно-Ключевскойн	91,2	418,4	504,5
Тарбагатайн	90,2	423,1	483,1
Хамнигадайн	90,2	370,3	477,3
Сухын	90,4	426,1	463,7
Ехэ-Куналейн	87,7	426,6	510,2
Баргажанай	86,0	529,1	489,0
Жиримскэ	84,7	394,1	453,2
Бичурын	84,1	495,6	480,6
Саянтын	84,0	424,6	510,0
Селендумын	82,9	504,8	524,7
Курбын	82,7	413,0	460,3
Бургалтайн	82,7	368,9	483,8
Куйтунска	82,0	426,1	496,1
Хэжэнгын	82,5	499,1	478,6
Иволгын	81,8	439,8	470,2
Закамснай	78,5	402,8	422,5
Үдын	77,9	431,9	547,7
Бага-Куналейн	77,7	387,0	432,8
Чесанын	77,6	374,6	461,6
Цагаан-Усанай	77,4	574,3	460,4
Ториин	74,6	293,2	344,3
Сосновско	72,3	539,7	446,0
Гашейн	71,8	440,8	462,5
Хонхолойн	70,0	487,6	425,7

Иранай Правительствода Советскэ Правительствын хэһэн мэдүүлгэ

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Иранай хэрэгүүдээр СССР-тэ байгаа Саг зуурын Этигэмжэтэ г-н Этесами гэгшые октябриин 12-то урин уулзажа, тэрээндэ иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

«Иранай Правительство Багдадска пакт гэжэ нэрлэгдэдэг, турецко-иракско-пакистанска сэрэгэй союзда хамжан хабаадалсахаар һанаашалжа байна гэжэ хэблэлдэ толилогдоһон мэдээнүүдһээ Советскэ Правительствода мэдээтэй болоо, тус пактда мүн тэрэшэлэн Англи хабаадана. Советскэ Правительство энэ асуудал тушаа Иранска Правительствоһаа мэдээсэл абаагүй. Гэбэшье, тэрэ хадаа дурсагдаһан мэдээнүүдэй ехэхэн удхашанартайе тоолонгүй байжа шадахагүй байна.

Советскэ Правительство энээнтэй дашарамдуулан иигэжэ мэдүүлхэ шухала гээд тоолоно:

Багдадска пактые баталһан ябадал хадаа эб найрамдалые ба уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хүсэлгүй хархис этэгээдүүдэй зэбсэгынь болоһон сэрэгэй бүлэглэлые Дүтын ба Дунда Востогто байгуулһан ябадал болоно. Тиимэ бүлэглэлые байгуулга хадаа мүн тэрэшэлэн эндэхи оронуудай колониальна талаар мэдэлтэй байдалые саашадань байлгаха ба һэргээн бодхоохо зорилготой юм.

Сэрэгэй энэ бүлэглэлдэ Иранай хамжаха болоо һаань, энэнь Дунда ба Дүтын Востогой райондо эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ зохилдоногүй, Советскэ Союз Иран хоёрой һайн хүршэнэрэй харилсаанда ба Иранай мэдээжэ договорно уялгануудта харша байна».

Г-н Этесами дурсагдаһан мэдүүлгые Иранай Правительствода дары дамжуулхаб гэжэ мэдүүлээ.

Хүйтэн үбэлые хооһон хөөрэлдөөгөөр угтахань гү?

Кяхтын аймагай колхозуудта малай шэнэ байрануудай барилга дүүргэгдэнэгүй, хуушан байранууд заһабарилагданагүй, солоомо, зелёнко хуряагданагүй.

Ажахын ямар нэгэн шухала кампаниин урда тээ Кяхтын аймагай колхозуудай правлениин заседаниһаа эхилээд, аймгүйсэдкомой сесси хүрэтэр нилээд хөөрэлдөөн болодог, бэе бэеэ шүүмжэлэлсэдэг, «яаралтай хэмжээнүүдые абаха», «эрид түргэдхэхэ» гэһэн үгэнүүдээр элбэг хатуу шанга шиидхэбэринүүд абтадаг байха юм. Теэд тэдэ хөөрэлдөөнүүд тэндээ замхажа, абтаһан шиидхэбэринүүдэй ехэнхидээ саарһан дээрээ үлэшэдэгынь гэмшэлтэй.

Мүнөө үбэлэй хүйтэн дүтэлжэ, малажалдахи эгээл харюусалгатай, бэрхэшээлтэй үе ерэхээ байна. Ажахын энэ шухала хүдэлмэриие угтуулан, сентябриин эхеэр Кяхтын аймгүйсэдкомой ээлжээтэ сесси дээрэ малай үбэлжэлгын асуудал тусгаар зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм. Сесси дээрэ аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Перевалов элидхэл хэлэжэ, энэ жэлдэ түсэбэй ёһоор үнеэдэй байха типовой—3, туралай — 5, хонидой — 15, гахайн — 3 байра шэнээр баригдаха аад, үнеэдэй—5, туралай—4, хонидой—12, гахайн—1 байра баригдажа байна гэжэ депутадуудта дуулгаһан байна. Нүхэр Переваловай хэлэһэн үгын удха дээрэһээшье, дуулгаһан мэдээсэл дээрэһээшье харахада ниитын малые типовой һайн байрануудаар хангаха хүдэлмэри бараг һайнаар ябуулагдана гэжэ һанамаар байгаа. Теэд үнэн дээрээ, малай типовой шэнэ байрануудые барилга, тэрэниие ашаглалгада оруулга, мүн ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилга һайнаар ябуулагдана гэжэ яашье хэлэхын аргагүй. Шэнээр баригдажа байһан байрануудай түгэсхэлэй хүдэлмэри болошогүйгөөр удааруулагдана. Эгээл энэ ушарһаа боложо зарим байранууд 3—4 жэлэй турша соо ашаглалгада оруулагдангүй байдаг. Мүнөөшье урдынхи мэтэ «шэнэ байрануудые барижа байнабди», «торхынь бодхоогообди» гэхэ мэтын хөөрэлдөөнүүд болоод, түгэсхэлэй хүдэлмэри дүүргэжэ, шэнэ байрануудые үнэхөөр ашаглалгада үгэһэн колхозууд үгы.

Аймгүйсэдком гоё гоё шиидхэбэринүүдые абаад, тэрэнээ тухандань хүргэдэггүй байһаниинь тоншье муу. Тээсгэнэй сесси дээрэ абтаһан тогтоолой һүүлшын мүрэй доро гараа табяад лэ, нүхэр Перевалов малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэриие мартажархёо. Ядахадаа нүхэр Перевалов тэрэ тогтоолоо сомоной Соведүүд болон колхозуудта хахад һара шахуу саг соо эльгээжэ хүшхэрөөдүй байһаар. Теэд хүсэндөө хүргэгдэхэ газартаа эльгээгдээгүй хадаа тэрэ тогтоолой бэелүүлэгдээшьегүй байһаниинь гайхалтай бэшэ болоно. Харин үдэр хоногууд үнгэржэ, үбэлэй хүйтэн дүтэлжэл байна.

Мүнөө олонхи колхозуудта барилгын бригаданууд хүсэд бүридүүлэгдээгүй зандаа. Эгээл энэ ушарһаа, хэхэ хүнүүдэй үгы дээрэһээ Калининай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта торхыень бодхоод орхижорхиһон шэнэ байрануудай түгэсхэлэй хүдэлмэри дүүргэгдэнэгүй. Үнгэрэгшэ хабартаа Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид барилгын нилээд ехэ хүдэлмэри хэжэ, хонинпой — 2, үнеэдэй — 1 типовой байра бариһан аад, тэдэнээ мүнөө малай үбэлжэлгын эхилтэр үүдэ, сонхогүйгөөр, кормушкануудгүйгөөр хэбтүүлжэ байна. Энэ колхоздо бригадир Цапкин түрүүтэй үсөөхэн хүнүүдһээ бүридэһэн барилгын бригада нэгэ үедэ — үнеэдэй байрын, заримдаа хонидой байрын газаа ошоод, модо тоншожо харагдадаг. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр хаанань барилгын модон бии болоноб, тиихэдэнь лэ хэдэн часаа гээжэ, нэгэ байраһаа нүгөөдэдэнь ошоод, хүдэлөө нэрэтэй болодог байна. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо мүнөө намартаа малай 17 хуушан байра һэльбэн заһабарилагдаха ёһотой байһан юм. Теэд тэдэнь мүнөө болотор һандархай зандаа хэбтэнэ. Эдэ байранууд яахадаа заһабарилагданагүйб гэхэдэ, дээдэ ба доодо палаахада, сонхо рамануудта, хушалтада оруулха хюрөөдэгдэһэн модон байхагүй. Эдэ байрануудай заһабарилгада хэрэглэгдэхэ 200-гаад кубометр модон бүри зун байхада хюрөөдэгдэхэ ёһотой аад, мүнөө үшөө ой соогоо ургаатай байһан зандаа. Ойһоо модо асархыемнай трактор үгыт, модымнай хюрөөдэлсэжэ үгыт гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Доржиев Погранична МТС-эй директор нүхэр Финеевтэ, «шэхэнэйнь шиир» болотор хэлээ. Теэд нүхэр Финеев «тиихэб, тиихэб, тиингүй яаха һэмбиб, эльгээхэб» гэжэ байжа гоё гоёор найдуул найдуулһаар энэ болоо юм.

Малажалаараа аймаг соо томохон гэжэ тоологдодог Сталинай нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй хоёр жэл соо малай типовой байрануудые яһала олоор барижа байнхай. Энэ жэлдэ үнеэдэй, туралай, хонидой, гахайн байха типовой байрануудые шэнээр баряа. Теэд доторойнь хүдэлмэри мүнөө болотор дүүргэгдэнгүй байна. Тэдэнэр мүн лэ үүдэ, сонхо, рамагүйгөөр хэбтүүлэгдэжэ байдаг. Эндэ мүн малай хуушан байрануудшье заһабарилагданагүй. Шэнэ байрануудай дүүргэгдээгүй, хуушануудай задагай зайдан хэбтэһээр байтар барилгын бригада ондоо ажалда табигдаад, турнепс, овощь хадагалха хранилищинуудые барижа байха юм. Мүнөө ургаса хуряалгын халуун хүдэлмэри үнгэржэ, элдэб барилгануудта ябуулха хүнүүд олдохол ёһотой байгаа. Энэ ушар малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлдэ яаралгүйхэн һууһанһаа болоно гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Малажалай фермэнүүд өөһэдынгөөшье хүсөөр хуушан байрануудаа заһажа, дулаалжа баймаар. Теэд тиигдэнэгүй. Ядахадаа энэ колхозой хонишод зуһаланда гарахадаа үбэлэйнгөө байранууд соохи шэбхэ гаргангүй орхижорхиһониинь тэрэ зандаа хэбтэнэ.

Малайнгаа байрануудтахи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хэрэгтэнь Кяхтын ба Погранична МТС-үүд харьяата колхозуудтаа туһаламжа багаар үзүүлнэ. Мүнөө болотор хоёр МТС-үүдтэ монтажна бригаданууд бии болгогдоногүй. Гэбэшье, зарим колхозуудта типовой байранууд бэлэн тооной болгогдоод, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха түхеэрэлтэнүүдэй тодхогдохые хүлеэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үнеэдэй нэгэ типовой байра бэлэн болонхой, гансал механизмуудые тодхохо хүдэлмэри үлөө. Эндэ мүн кормозапарник, уһа бүлэхэ насосууд, автоуһалуури гэхэ мэтын түхеэрэлтэнүүдшье бүри нёдондо абтанхай, жэбэржэ хэбтэдэг. Теэд тэдэ түхеэрэлтэнүүдые тодхожо, малшадайнгаа ажалые хүнгэдхэхэ тушаа колхозой правленишье, Кяхтын МТС-эй дирекцишье һанаагаа зобоногүй.

Типовой шэнэ байрануудые олоор барижа байһан хадаа ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха түхеэрэлтэнүүдые худалдажа абахын тулада колхозууд нилээд бэдэрэлгэ, захилга хэхэнь аабза гэжэ һанагдаһан байгаа. Теэд эндэхи колхозууд тэдээндэ гэжэ «Сельхозснабай» Кяхтын базада эльгээгдэһэн хоёр дүүжэн харгы, уһа бүлэхэ насосууд, тэжээл буйлуулха түхеэрэлтэнүүд гэхэ мэтые абангүй хэбтүүлжэ байна.

Энэ жэлдэ аймагай колхозууд үбһэ тэжээл багаар бэлдээ. Колхозууд үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө гол түлэб 30—40 процент дүүргэһэн байна. Теэд мүнөө солоомо, зелёнкоёо нарин нягтаар суглуулжа абахын түлөө колхозууд оролдоногүй.

— Поли дээрэхи солоомо, мэхиинынгээ арбанай нэгэ хубиие суглуулаагүбди, үгы гү. Механизаторнууд туһалнагүй, — гэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цикало хэлэнэ.

Нээрээшье, Погранична МТС-һээ энэ колхоздо эльгээгдэһэн тракторна бригадынхид солоомо, мэхиинэ суглуулжа, һурилхэ хүдэлмэриие муугаар ябуулна. Суглуулхадаашье, нагшуургаар полинууд дээгүүр үрин тарин шэрэнэ, нягтаар сомонгүй, миин обоолжорхино.

Энэ колхоздо, мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо зелёнконь үшөө ургаатай зандаа.

Хэдышье хөөрэлдөөд, тогтоол шиидхэбэринүүдые абаад, ажалаа мүртэйгөөр ябуулаагүй һаа, хооһон шашалдаанһаа үрэ гарадаггүй гэжэ, тон түрүүндэ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Переваловта, мүн эндэхи колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ һануулха хэрэгтэй болопдобо. Юуб гэхэдэ, үбэлэй хүйтэн газаа орожо ерээ.

Н. Бадмаин.

Үбэлдөө һү ехээр һаахын түлөө

Баргажанай аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, энэ жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 1032 литр һү һааба. Тиин эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ колхоз 52,4 центнер һү һааһан байна.

Тус колхоз иимэ амжалта ямар арга туйлабаб гэхэдэ, эндэ малай харууһа ба эдээлүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Һаалишад, малшад ажал дээрээ түрүү арганууды үргэнөөр хэрэглэнэ. Жэшээнь, һаалишан А. И. Кожевина мүнөө жэлдэ үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаадаг болоһоной ашаар даажа абаһан үнеэн бүхэнһөө 1461 литр һү һаажа, нёдондо жэлэйхиһээ 585 литр һү үлүү ехээр һаагаа.

Мүнөө тус колхозойхид туйлаһан амжалтаяа бүри арьбадхан, малай үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлэдхэжэ байна. Малаа дулаан, һайн байраар, хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангахын түлөө ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Эндэ малай хуушан байранууд һайнаар һэльбэн заһагдахаһаа гадна, шэнэ байранууд олоор баригдана.

Ингэжэ тус колхозой һаалишад, малшад үбэлдөө үнеэдһээ бүри ехэ һү һаахын тула эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Б. Дымбренов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна эхин организацинуудай худэлмэриин дүй дүршэлһөө

Парторганизаци кадрнуудые яажа һурганаб

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай парти, правительствын гаргаһан түүхэтэ тогтоолнуудаар МТС-үүд болон колхозуудай партийна организацинуудай үмэнэ ехэхэн ба харюусалгатай зорилгонууд табигданхай. Тус зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлэн, Кыренэй МТС-эй партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Урдань МТС-эй харьяата колхозуудай малажал ехэ гээгдэнги байһан юм. Энэ шухала һалбарие хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар МТС-эй зүгһөө мүртэй хүдэлмэри хэгдээгүй байгаа. Харин партиин ЦК-гэй январска Пленумһээ хойшо энээн тушаа зарим тэды юумэ хэгдэжэ эхилээ һэн. Пленумэй табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тиимынь тула илангаяа зооветеринарна мэргэжэлтэдэй, малажалай кадрнуудай дунда МТС-эй парторганизаци хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа.

МТС-эй харьяата 8 колхоздо хэдэн олон зоотехник болон ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Эдэнэй тоодо дээдэ болон дунда эрдэмтэй хүнүүд олон юм. Тиигэбэшье, тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ туһалха, эрдэм мэргэжэлыень саашадань дээшэлүүлхэ зорилгоор партийна организаци һара бүридэ нэгэ дахин үнгэргэгдэдэг сат үргэлжын семинар эмхидхэһэн байна. Тус семинарта бэлэдхэлгэ ба тэрэниие һайнаар үнгэргэлгэдэ партийна организаци ехэхэн анхаралаа хандуулна. Семинарай ээлжээтэ занятиин болохын урда тээ мэргэжэлтэдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл һайса шэнжэлэгдэдэг. МТС-эй главна зоотехник семинарай тематикые зохёодог юм. Иимэ семинарай болоходо МТС-эй болон харьяата колхозуудай бүхы мэргэжэлтэд хабаадалсадаг.

Семинарай заняти гансал МТС-эй дэргэдэ үнгэргэгдэдэг бэшэ, мүн колхоздо, малажалай фермэнүүдтэ үнгэргэгдэжэ, тэндэ гүүртэнүүдые даагшад, һаалишад болон бусад малшад хабаадалсадаг. Семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнууд олон янзын байдаг юм. Эндэ ехэнхидээ зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд лекцинүүдые уншадаг, фермые даагшад, һаалишад болон хонишод өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэдэг. Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо ажалладаг зоотехник нүхэр Сыренов малшадтай нягта холбоо барисаатайгаар ажаллажа, үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохо ба үнеэдэй һубайралгые болюулха талаар яһала һайн амжалта туйлаһан байна.

МТС-эй парторганизаци главна зоотехник нүхэр Сороковиковтой хамта Сыреновэй дүй дүршэлые шэнжэлжэ үзөөд, тус колхозой нэгэдэхи фермэ дээрэ семинар үнгэргэһэн юм. Семинар дээрэ энэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Б. Сыденов «Үнеэдэй һубайралгые болюулха ябадал—колхозой ажахые хүгжөөлгын шухала нүхэсэл мүн» гэһэн темээр, тиихэдэ зоотехник нүхэр Сыренов «Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлгэ ба үнеэдые үдэрэй гурба-дүрбэ дахин һаалга, — һү ехээр һааха шухала арга мүн» гэһэн темээр элидхэл хэһэн байна. Колхозой эрхим һаалишан Я. Жамбалова тугалнуудые хайшан гээд эхэһээнь һалгаажа түлжүүлдэг тухайгаа хөөрэжэ үгөөд, удаань түлжүүлжэ байһан тугалнуудаа харуулаа. Һүүлээрнь мэргэжэлтэд болон һаалишад өөһэдынгөө һанамжануудые хэлээ. Эдэ һанамжанууд тусхай дэбтэр дээрэ бэшэгдэдэг.

Иимэ семинарнууд шэнэ, түрүү аргануудые хэрэглэхэ талаар мэргэжэлтэд болон малшадта угаа ехэ туһатай байна.

МТС-эй парторганизациин үүсхэлээр хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон түрүү малшад өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай аймагай газетэдэ бэшэдэг болоһон байна. Мүн тэрэшэлэн тусхай хуудаһанууд, бюллетеньнүүд гаргагдажа, түрүү малшадай дүй дүршэл үргэнөөр харуулагдадаг болонхой. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Сондонова тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлдэг тухайгаа бэшэһэн байна.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй политическэ мэдэрэлые болон ажалай дүй дүршэлые дээшэлүүлхэ зорилгоор партийна организаци тэдэнэртэй теоретическэ хөөрэлдөө эмхидхэдэг, парти, правительствын тогтоолнуудые шудалха заняти үнгэргэдэг байна. Мүн хирэ хирэ болоод лэ ямар нэгэн участок дээрэхи ажал хэрэгэй хүр зэргээр ябажа байһан тухай мэргэжэлтын тоосоо шагнажа, дутуу дундануудыень заажа үгэдэг юм. Энэ талаар нэгэ иимэ жэшээ абаад үзэе. «Путь Ленина» колхоздо агро-зоотехническэ кружок муугаар хүдэлдэг байгаа. Агроном Шарагулова зоотехник Зутанов хоёр тус кружогой хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй.

Энэ асуудалые партбюро заседани дээрэ хэлсээд, залуу мэргэжэлтэдтэ туһалалсахые главна зоотехник нүхэр Сороковиковто партийна даалгабари үгтэһэн байна. Иимэ хэмжээ абаһанай һүүлдэ кружогой хүдэлмэри нилээд һэргэжэ, колхознигууд дуратайгаар занятидаа ябадаг, һайнаар һурадаг болоо. Саашадаа колхозникуудай һуралсалые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар агроном Шарагулова, зоотехник Зутанов гэгшэд олон эдэбхитэдтэй боложо, колхозой үйлэдбэридэ шэнэ, түрүү юумые нэбтэрүүлхэ бодото түшэг тулгууритай болоһон байна. Тиин тус колхоз нэгэ жэлэй турша соо һаамхай үнеэдые бултыень тугалгүйгөөр һаадаг, зунай сагта үнеэдые үдэрэй 3—4 дахин һаадаг болоһон байха юм. Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар тус колхозой мэргэжэлтэд малшадтай хамта нийтын малай ашаг шэмые нилээд дээшэлүүлээ. 1955 ондо колхозой үнеэн бүриһөө нёдондо жэлэйхидэ оробол 180 литр һүн ехээр һаагдаа.

МТС-эй харьяата колхозуудта мүнөө барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ябажа байхада МТС-эй партийна организаци энэ асуудалда анхаралаа ехээр табина. Партийна суглаан дээрэ «Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгэ ба үнгэргэлгэдэ мэргэжэлтэдэй зорилгонууд» гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсээ. Малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилгаар мүн ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Мэргэжэлтэдэй болон малажалай кадрнуудай дунда парторганизациин ябуулдаг хүдэлмэри энээгээр хизаарладаг бэшэ, харин эндэ хэдэн олон ондоо формо хэрэглэгдэдэг байна.

Мэргэжэлтэдэй болон бүхы кадрнуудай теоретическэ бэлэдхэл ба ажал хүдэлмэриин дүй дүршэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха ябадал МТС-эй партийна организациин үдэр бүриин шухала зорилго мүн гэжэ ойлгонобди. КПСС-эй Түнхэнэй айкомой инструкторска группын туһаламжаар манай парторганизаци энэ хүдэлмэреэ саашадань һайжаруулха зэргэтэй.

А. Таханов, Кыренэй МТС-эй парторганизациин секретарь.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха

Улан-Удын 1-дэхи хилээмэнэй заводой дэргэдэхи партийна организациин тоосоото-һунгалтын суглаан боложо, партбюрогой тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

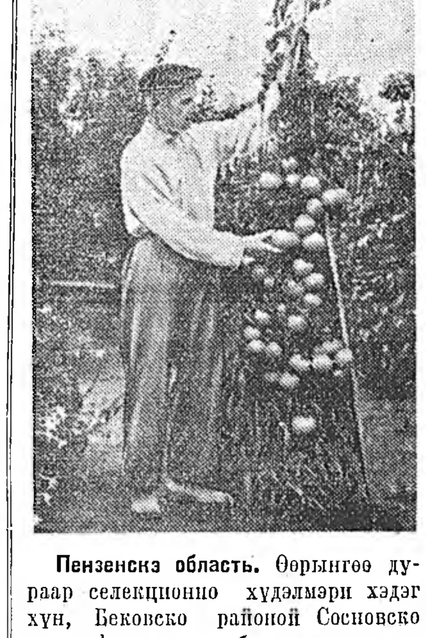
Партийна организаци тоосоото үе соогоо парти доторой, мүн ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэһэн байна гэжэ парторганизациин секретарь нүхэр Валович тэмдэглэбэ. Тиигэбэшье, тус парторганизациин бюрогой хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнуудай бии байһан тушаа үгэ хэлэһэн коммунистнууд шүүмжэлээ.

Парторганизаци ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрынь үные химдаруулха тушаа эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри багаар ябуулһан байна. Партбюро, мүн заводой хүтэлбэрилэгшэд предприятиингаа арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэхэ, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри бодотоор ябуулха ёһотой гэжэ коммунистнууд тэмдэглэбэ.

Тоосоото үе соо партбюро заводой профсоюзна болон комсомольско организацинуудай хүдэлмэриие бодотоор хүтэлбэрилөөгүй, тиимэһээ эндэхи комсомолецууд болон союзнабэшэ залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулагдаа.

Мүн партийна организациин хүдэлмэридэхи бусад дутагдалнууд суглаан дээрэ элирүүлэгдэжэ, тэдэниие шууд усадхалгада зорюулагдаһан тогтоол баталан абтаба. Партийна организациин секретаряар коммунист Мурашева һунгагдаба.

И. В. Мичуринай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо

Пензенскэ область. Өөрынгөө дураар селекционно хүдэлмэри хэдэг хүн, Бековско районой Сосновско дунда һургуулиин багша, мичуринец А. Н. Корнеев шэнэ сортын помидор бии болгохын тулада олон жэлэй турша соо ажаллажа байдаг. Эшэ бүриһөөнь хамта дээрээ 16 килограмм шэгнүүртэй 400 гаран монсогор помидор гарадаг «Корнеевские» гэжэ тэрэнэй бии болгоһон шэнэ сортын помидор ехэ һонирхолтой юм. Чехословакиин, Болгариин, Польшын болон арадай демократиин бусад оронуудай олон селекционернууд энэ сортын помидор һүүлэй жэлдэ таридаг болоһон байна. Помидор болон бахчева культурануудые ургуулха талаар өөрынгөө дүй дүршэл тухай хэлэжэ үгэхые гүйһан 4000 гаран бэшэг А. Н. Корнеевтэ Советскэ Союзай болон арадай демократиин оронуудай өөрынгөө дураар селекционно хүдэлмэри хэгшэд эльгээһэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Корнеевские» гэжэ сортын помидорой эшые А. Н. Корнеев хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ажахын жэлэй дүн гаргагдана

Һаяхан Баргажанай аймагай колхозууд хүдөө ажахын жэлэй зарим дүнгүүдые гаргаба. Һү һаалга аймагай колхозуудта нилээд дээшэлээ, үнеэн бүриһөө 650 литр һү һаагдаха байһанаа, 669,3 литр һаагдажа, гүрэнэй түсэб 102,9 процентээр дүүргэгдээ.

Энэ жэлдэ 1954 онойхидо орходоо һү һаалга аймаг соо дунда зэргээр 245,3 литрээр дээшэлһэн байна. Һү һаалгаар һайн амжалта туйлаһан XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз нёдондо жэлэйхидэ орходоо — 377 литр, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз — 349 литр, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз — 288 литр һү үлүү ехээр һааһан байна.

Д. Гыргенов.

Оролдосотой малшан

Закаменай аймагай «Улаан Далахай» колхозой малшан Доржо Дылгыров 110 эбэртэ мал харууһалдаг юм. Энэ нүхэр ажалдаа һайнаар хандана. Тэрэнэй харууһалдаг мал тобир тарган байдаг.

Гадна малшан Дылгыров малаа дулаан байраар хангаха гэжэ оролдоно, малай байра заһабарилалсана. Мүнөө тэрэ хадаа барилгын модо зөөлсэжэ, нэгэ дал барилсажа байна. Мүн малые эдеэлүүлдэг хорёо заһажа дүүргэбэ. **С. Цыренов.**

Багшанарай хүдэлмэридэ туһал[ха]

Һургуулинуудай болон арадай гэгээрэлэй таһагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө хиналга ба хүтэлбэрилгын дутуу дээрэһээ республикын зарим һургуулинуудта һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагууд болон городуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудай, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр шалгадаг, һурагшадай эрдэм һуралсалые һайнаар шэнжэлдэг, һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдтэ шанга эрилтэнүүдые табидаг байһан юм. Һургуулинуудай болон зарим багшанарай хүдэлмэриин дутуу дутуу дундануудые саг соонь элирүүлжэ, тэдэндэ бодото туһаламжа үзүүлдэг байгаа.

Энэ талаар Улан-Удэ городой № 1 һургуулиин директор И. П. Арский, Сэлэнгын аймагай Шахтын дунда һургуулиин директор С. М. Андреев, БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын һургуулиин таһагай инспекторнууд А. А. Аюрзанайн, В. С. Суворова гэгшэд һайн жэшээ харуулаа. Нүхэр Аюрзанайн, мүн Курумканай аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Нехуров гэгшэд 1955 ондо тус аймагай һургуулинуудай багшанарай хүдэлмэриие һайнаар шалгажа, дутуу дунда зүйлнүүдынь саг соонь зайсуулһан байха юм.

Жэшээнь, Галтайн долоон жэлэй һургуулида һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шалгахадаа зарим багшанарай зүгһөө өөрынгөө хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандадаг байһыень элирүүлбэ. Тэдэнэр һурагшад болон багшанартай хөөрэлдэжэ, урогуудтань ябажа шалгалтануудые үнгэргөөд байхадааород хэлээр, тоо бодолгоор болон географяар һурагшадай эрдэмэй тон хангалтагүй байһаниие элирүүлээ. Илангаяа, грамматикаар, литературна уншалгаар долоодохи классай һурагшад тулюур байба.Ород хэлэнэй багша С. С. Очирова шэнэ материал шудалха болон үзэһэн материалаа дабтаха талаар урогоо зүб эмхидхэжэ шададаггүй, һурагшадайнгаа хэһэн алдууе мууса элирүүлдэг, зохёол, найруулга, диктант гэхэ мэтые үсөөнөөр бэшүүлдэг, һурагшадта дээгүүр сэгнэлтэ табидаг байгаа. Тэрэшэлэн тоо бодолгын урогууд ойлгогдошогүй орёогоор үнгэргэгдэдэг, математика болон физикын урогууд политехническэ һуралсалтай барисаагүйгөөр үнгэргэгдэдэг байба. Тиимэһээ һурагшад тоо бодолгые зүбөөр, үйлэ үйлөөрнь бодожо шададаггүй, элдэб алдуу гаргадаг байшоо.

Бүгэдэниитын һуралсал тухай хуулиие дүүргэлгэдэ баһал ехэхэн дутагдалнууд тохёолдоһон байна. Илангаяа, һурагшадые доодо класссһаа дээдэ класста оруулха талаар дутагдалнууд ехээр гаража, мууса һуралсадаг, хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа үлэдэг һурагшад жэлһээ жэлдэ олошорһон байха юм.

Теэд, тус һургуулиин директор, һуралсалай таһагые даагша болон багшанар һургуули тухай парти ба правительствын тогтоолнуудые РСФСР-эй ба БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствонүүдэй заабаринуудые, тэрэшэлэн гүрэнэй программа болон һуралсалай научно-методическа шэнэ литературые хүсэд һайн мэдэхэгүй байшоо.

Тиин Галтайн болон бусад һур-
гуулинуудай хүдэлмэриие ...
һайнаар шалгажа, тус коми...
хэдэн тобшолол гаргаһан б...

Шалгалтын комисси һу...
хүдэлмэриие һайжаруулх...
хой хэмжээ-ябуулгануудые...
раалһан байна. Мүнөө үед...
гуулиин хүдэлмэри һайжар...
лэнхэй.

Мүн үнгэрэгшэ 1954—55...
ралсалай жэлдэ Улан-Удэ...
№ 9 һургуулида ехэхэн д...
нууд элирүүлэгдэбэ. Тэрээн...
мэри БМАССР-эй Минис...
Совелэй тусхай заседани дэ...
шэн хэлсэгдэһэн байха ю...
һургуулиин урдын хүтэлбэ...
дэй зүгһөө хиналта бага бай...
рэһээнь багшанар Басмано...
ва, Чебунина, Берзилов гэ...
нятинуудаа теоретическэ б...
тодическа талаар доодо х...
үнгэргэдэг байба. Тиимэһээ...
гуулиин һурагшадай ара...
процентнь барагтай сэгнэл...
шадаһан байба. Арбадахи...
25 һурагшадай мини арба...
процентнь) һургууляа дүүр...
даа һэн. Һургуулиин дирек...
һөө хиналта хэдэггүй байһа...
һээ зарим багшанар һура...
дээгүүр сэгнэлтэнүүдые таби...
гаа. Эндэхи багшанарай к...
хүмүүжүүлгын асуудалнууд...
ралаа хандуулдаггүй, тиим...
һургуулида журам сахилга ...
галтагүй байгаа. Теэд ар...
гээрэлэй Городской районой...
энэ һургуулиин хүдэлмэри...
руулха тушаа саг соонь ...
абаагүй.

Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ З...
Торнин, Кабанскын, Шэнэ...
Мухаршэбэрэй дунда ...
лэнгын, Нарынай, ...
долоон жэлэй һургуулинууд...
линн наһанай олохон ү...
һургуулидаа абажа шадаа...
ба.

Зарим һургуулинуудай д...
нүүд болон һуралсалай ...
даагшанар багшанарай ү...
үсөөн ябана. Илангаяа ду...
гуулинуудтахи эхин ...
дай багшанарай хүдэлмэри...
шалгагдана. Олохон һургуу...
пионерскэ болон комсомо...
дэлмэри хангалтагүйгөөр ...
дана.

Зарим һургуулиин хүтэл...
шэд, илангаяа залуу хүтэл...
шэд, багшанарайнгаа кол...
хүдэлмэри һайнаар эмхидх...
данагүй. Һургуулинууд бол...
шанарай хүдэлмэриие хина...
гаха ба хүтэлбэрилхэ тал...
дай гэгээрэлэй зарим ай...
болон городской таһагуудай...
мэридэ ехэхэн дутагдалну...
байһаар. Арадай гэгээрэлэй...
гуудай зарим хүтэлбэрилэгш...
гуулинуудай хүдэлмэриие ш...
да һайнаар бэлдэдэггүй, ...
галтынгаа бодото зорилго...
тодорхойлдоггүй, тэрээндэ ...
дыгээр хандадаг байна. ...
һургуулинуудта политехнич...
ралсал мууса ябуулагдаһаа...
багшанарай түрүү дүй дүр...
гаар шэнжэлэгдэдэг.

Һуралсалай шэнэ жэлһэ...
һургуулинуудта һуралсалай...
түсэб табигданхай. Теэд, ар...
гээрэлэй таһагуудые хүтэл...
шэд энэ түсэбые багшанарт...
гаха тэдыгээр хизаарлаха б...
рин энэ түсэбые бэелүүлхэ ...
тодорхой заабари үгэхэ зэр...

М. Манг...

Аша туһатай арга дүршэлые ажал хүдэлмэридөө шудалха

(Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэһээ ерэһэн бэшэг)

Наукын ба түрүү дүй дүршэлэй университет гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороол нэрлэгдэһэн Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын территори дээрэхи үзэсхэлэнтэ һайхан сэсэрлигүүд, аллейнүүд намарай янзатайгаар харагдадаг болобо. Набша намаа шарланхай, таригдаһан сэсэг ногоон үнгэ зүһөө хубилгажа, тэнгэри мэнэ мэнэ бүрхэдэг, шэбэр бороошье ородог болоо.., Гэбэшье, выставкэ дээрэ хүн зон урдынхидал адли олон. Выставкын гол үүдэн руу үглөө бүхэндэ хүнүүд олоороо ороно. Колхозно болон совхозно полинууд дээгүүр хэһэн үнэн сэхэ ажалаар выставкэдэ хабаадалсаха хүндэтэ эрхэ олоогшод, экскурсантнууд, столицын вузуудай студентнүүд, Москвагай пионернүүд болон һургуулиинхид тэдэнэй дунда бии.

Сэлэнгын, Мухаршэбэрэй ба Хориин аймагуудһаа ерэһэн колхознигууд выставкые үзөөд, түрэл Бурят-Монголдоо һаяхан бусаа. Выставкын хаагдаха сагай дүтэлжэ, Главвыставкомой тогтооһон түсэбэй ёһоор Бурят-Монголһоо выставкэдэ хабаадагшад болон экскурсантнуудай тэрээндэ оролгын болзорой дүүрэшэһэн туладань, тэдэнэр мүнөө жэл «һүүлшынхид» байжашье болобо.

Манай нютагайхид зургаан хоногто тэндэ байхадаа түрүү дүй дүршэлтэй яһала танилсаһан байна. Энэ үе соогоо выставкын бүхы гол павильонуудта орожо, манай ороной түрүү колхозууд, совхозууд, МТС-үүдэй туйлалтануудтай тэдэнэр танилсаа. Олонхи экскурсантнуудынь малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд байһан дээрэһээ «Малажалай» павильондо орожо, ороной элдэб районуудһаа выставкэдэ экспонат болгон асарагдаһан малые тон ехээр һонирхон хараба. Гахай үсхэбэрилгэ хадаа колхозуудай экономикые түргэнөөр дэбжээхэ гол нүхэсэлнүүдэй нэгэн мүн гэжэ манай нютагайхид этигэһэн байна. Украинска ССР-эй Черниговскэ областиин Черниговскэ районой стендые экскурсантнууд ехээр һонирхон хараа. Эндэ найман һаратай поршоонхонууд сальна кондицида хүрэтэрөө шахагдан таргалуулагдадаг ба колхозууд гахай үсхэбэрилгэһөө мүнгэн олзо ехээр оруулдаг байна. Тус районой гахайн-товарна фермэнүүд бүхыдөө тариалангай газарай 100 гектар бүхэндэ дунда зэргээр 50 центнер гахайн мяха үгэдэг болоо. «Новый шляк» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гахайн фермэ тариалангай газарай 100 гектар бүхэндэ 50 толгой гахайтай болонхой. Энэ фермэ 1954 ондо 564.498 түхэригэй олзо колхоздоо оруулһан байгаа.

Эбэртэ бодо малай павильон манай экскурсантнуудые үшөө ехээр һонирхуулба. Советскэ Союз дотор 44 ондоо үүлтэрэй эбэртэ бодо мал бии, тэдэнэй эгээл эрхимүүдынь Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ харуулагдана.

Костромской областиин Костромской районой «Красный Октябрь» колхозой стендын хажууда экскурсантнууд зогсожо, удаан харана. Бүхы орон дотор алдаршаһан Социалистическэ Ажалай Герой, Сталинска шангай лауреат П. А. Малинина энэ колхозые хүтэлбэрилдэг юм. Тус артелиин үүлтэртэ үнеэдэй фермын гайхамшагта туйлалтанууд гансахан зурагууд ба диаграммануудые дээрэ харуулагдана бэшэ, харин киногой экран дээрэ харуулагдана. Малые харууһалгын, тэдэниие эдеэлүүлгын түрүү дүй дүршэл һайнаар харуулагдана. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Малининагай үгэ экран дээрэһээ дуулдана. Бүхы орон дотороо элитэ энэ түрүүлэгшын үбсүүн дээрэ Ленинэй дүрбэн орден, Геройн алтан одон, Сталинска шангай лауреадай значок толорон харагдана. Хүтэлбэрилжэ байһан артелиингээ амжалтанууд тухай тодорхойгоор тэрэ хөөрэнэ. Энэ колхоз 1954 ондо элдүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 26 толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 10 үнеэдтэй болоһон, үнеэн бүхэнһөө 4792 литр һү һааһан байгаа. Эндэ багаар ажал гаргашалжа, һү ехээр абадаг байһаниинь һонирхолтой. Һүнэй 100 литр бүхэндэ оройдоо 4,9 ажалта үдэр гаргашалагдадаг юм. 1954 ондо фермэдэ абтаһан сагаан эдеэнһээ 2.756.486 түхэриг, мүн элдүүриин газарай гектар бүхэнһөө 2.520 түхэриг олзо ороһон байгаа. Стенд дээрэ үнеэд бүхэнэй сүүдхын рацион харуулагдана. Тэрэнэй ёһоор үнеэн бүхэниинь 8 килограмм үбһэ, 8 килограмм хартаабха, 2 килограмм силос, 3 килограмм концентрат, 140 грамм дабһа ба мел эдидэг юм. Иимэ рационие манай республикын колхозуудташье хэрэглэжэ боломоор байна.

Алдаршаһан энэ фермэдэ тугал түлжүүлдэг дүршэл тухайнь Бурят-Монголой экскурсантнууд-колхознигууд олон һонирхолтой, аша туһатай юумэнүүдые ойлгожо абаба. Эндэ абтаһан тугалнууд түлигдэдэггүй байранууд соо түлжүүлэгдэнэ. Һая гараһан тугалнууд хуурай, зузаан дэбдихэртэй, тус тусгаар хэгдэһэн клеткэнүүд соо байлгагдана. Гурбан һаратай тугал зунай үедэ үдэрэй сагта, 6 һаратай боломсоороо түхэреэн сүүдхэдээ бэлшээгдэнэ. Гараһаар 3—5 хоноһон тугалнууд газаахануур ябуулагдана. 15—20 хоноһон тугалнуудта үбһэ эдюулэгдэдэг, һара хахад — хоёр һаратай болоһон тугалнууд байрынгаа хажууһаар бэлшээгдэдэг.

Зургаан һара соо тугал бүхэниинь 400 килограмм һааһаар һү, 800 килограмм машинидагдаһан һү, 130 килограмм концентрат, 250 килограмм үбһэ, 300 килограмм шэмэтэ тэжээл эдидэг.

Иимэ элбэг тэжээл дээрэ байһан тугалнууд тон һайнаар түлжэнэ. Һая гараад байхадаа дунда зэргээр 35 килограмм татаһан тугал 6 һаратайдаа — 190 килограмм, 1 жэлтэйдээ — 300, хашараг болоходоо — 450 килограмм амидын шэгнүүртэй болоно. Эхэһээ гарахаһаа һайнаар түлжүүлэгдээд, түргэнөөр томо болоһон тугалнууд ашаг шэмэ ехэтэй үнеэд, һайн буханууд болодог гэжэ энэ колхозой дүй дүршэл тодорхойлон харуулна.

Дальна Востогой павильон соо байдаг Бурят-Монголойнгоо залда экскурсантнууд ороходоо яһала һонирхоо. Энэ зал тиимэ ехэ бэшэ байбашье, колхозуудай ба МТС-үүдэй, мүн тэрэшэлэн предприятинуудай туйлалтануудые һайнаар харуулна. Тэрэнэй стендүүд дээрэ республикымнай байгаалиин баялигуудтай танилсамаар. Фотозурагууд болон диаграммануud олон бии. Выставкын нээгдэһэн түрүүшын үедэ тэндэ байгаагүй шэнэ юумэнүүд манай нютагайхидые баясуулаа. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан Бурят-Монголой колхознигууд болон механизаторнууд һү бэлэдхэлээр гүрэнтээ болзорһоонь урид тоосоод, түсэбһөө гадуур хэдэн мянгаад центнер һү тушаагаа гэжэ харуулагдана. Колхозой эрдэмтэ Т. С. Мальцевай методээр 2300 гектар газар элдүүрилһэн мэдээсэлнүүд уран гараар, улаан шэрээр аржинтар бэшэгдэнхэй байна. Республикын түрүү колхозуудай полинууд дээгүүр ургуулагдаһан кукурузын ута эшэнүүд харуулагдана. Шэниисын, хартаабхын, овощной культурануудай шэнэ ургасаһаа абтаһан экспонадууд бии юм. Энээнтэй хамта, Бурят-Монголой залда ороһон хүнүүдэй һанамжануудаа бэшэхэ дэбтэртэй танилсаабди. Тэрээн дотор тон ехээр баясахаар һайшаалнууд ба үнэтэ д...
нууд бии. Мүн зүбөөр хэһэ...
жэлхы ажаглалтануудшье ...
Жэшээлхэдэ, Советскэ Арм...
лагша лейтенант Д. Б. Б...
хүдөө ажахын туйлалтануу...
руулхатаяа хамта, манай ...
Байгалай амитадай аймаг...
нөөр харуулха байгаа гэжэ ...
«Тэндэ хэды олон янзын шу...
гаһад бии гээшэб! Тэдэниие...
лэ харуулха хэрэгтэй ...
Энээнһээ гадна, бурят кол...
культурна ажабайдал багаар...
лагдаа, электрификаци бол...
низаци харуулагдаагүй гэ...
бэшэһэн байна. Рядовой ...
Н. Хамаганов өөрынгөө хэ...
дэглэл дотор мүн лэ ...
ажаглалта хэнэ. Тиимэһээ Б...
бэлэдхэхэ сектор эдэ бүгэ...
раадаа абахань шухала бо...

Зорилго юуб гэхэдэ, выст...
ража, газартариалан ба ...
эрхилэлгын түрүү дүй дүр...
танилсаһан манай колхозни...
дэхи шэнэ, түрүү юумэнүүд...
дынгөө ажалда шадамараа...
лэхэ, хараһан үзэһэнөө хэ...
рэнь бэелүүлхэ байна.

Дүршэл шадабаряа шэ...
лалтаар баяжуулһан Бурят...
лой колхознигууд урма зо...
рэнхэй Хүдөө ажахын бү...
выставкые хараад мордобо. ...
энэ түрүү дүй дүршэлэй бү...
дай университетдэ орожо үз...
раһан ба ойлгожо абаһана...
дынгөө колхозуудайнгаа а...
рэгтэ шадаал һаа түргэнөөр...
лэхэ гэһэн хүсэлтэйгөөр ...
нютагтаа бусабад.

Б. ЦЫЖИ...

Москва.

Эхэ орондоо тарган мяха ехээр тушаая!

...й үсхэбэрилгэдэ анхаралаа ехээр хандуулха

...удта һайн үүлтэрэй гахай ...схэбэрилхэ гээшэ тон ...нартай асуудал мүн. Энэ ...Мухаршэбэрэй аймагай ...» колхозойхид ехэ ху-...жэ байдаг. Туе колхоз ...бэрилхэ түсэбөө жэлһээ ...лэн дүүргэжэ, гүрэндэ га-... ехээр тушаадаг ба ху-... байна. 1954 ондо гахай ...шахан, гүрэндэ тушаа-...удалдажа, 220 гаран ...ригэй олзо доход оруул-...

...дэшье колхозой гахайн ...дэлмэришэд ехэхэн ам-...лаа. Гахай үсхэбэрилхэ ... түсэбые үлүүлэн дүүр-... үүлтэрэй олохон томо ...ые шахажа, гүрэндэ ту-... байна. Гахайе зоотех-...забариин ёһоор үсхэжэ, ...хай бүхэнһөө олон пор-... абаад, нэгэшье тол-...үйгөөр томо болгодог эр-...шад энэ колхоздо бии. Жэ-... энэ жэлдэ гахайшад ну-...ёрова, Федорова гэгшэд ...шай бүхэнһөө дунда зэр-...-18 поршоонхо абаа. Бүхы ...оо түрэхэ 100 гахай бү-... поршоонхо абаад, бул-...жэжэ шадаа.

... үсхэбэрилхэ талаар ...лтануудтай колхозууд ай-... үсөөн бэшэ. Тэдэнэй тоодо ... сомоной «Путь Ленина», ...моной Хрущевой нэрэмжэ-...д хэдэн колхозууд оролсо-...

... хамта, аймаг дотор гахай ...бэрилхэ, тэдэниие шахан ...жа, гахайн тарган мяха ...тушааха асуудал юрэн-...ууса шиидхэгдэнэ. Юуб ...харшэбэрэй олохон колхо-... гахай олоор гарзалха ...додоо үзэгдэдэг. Энэ хадаа ... харууһалга бодотоор ...түй дээрэһээ боложо, энэ ...эрһэн 12 һарын турша соо ...ор аяар 1627 гахай гарзал-... юм.

...удай хойноһоо харууһал-...бэшээр эмхидхэжэ шадаха ...рга боломжотой «Победа», ...эжэ томохон колхозууд ...риин 100 шахуу толгой ... байна. Гадна, мүнөөшье ...ор шахан таргалуулжа, ... тушааха хүдэлмэри эдэ ...та мүртэйгөөр эмхидхэг-...

...эй ЦК-гэй январска Пле-...тоолые болзорһоонь урид ... талаар зохёогдоһон хэм-...ганууд соогоо ойрын жэл-...айн мяха ехээр абадаг бо-... хараалһан байбашье, ...эрэй колхозуудай оло-... уялгаяа мартажархёо. ...мэһээ аймагай колхозууд ...дээгээр оройдоо 500 гаран ...ахайн мяха гүрэндэ тушаа-...а. Тиихэдэ Сутайн сомоной ... (түрүүлэгшэнь нүхэр Се-... Булганинай (түрүүлэгшэнь ...биданов) нэрэмжэтэ колхо-...өө дээрээ нэгэшье кило-...хайн мяха гүрэндэ тушаа-гаагүй. Гэбэшье, гахайн тарган мяха ехээр тушааха арга боломжо эдэ колхозуудта бии гээшэ. Дутагдал юуб гэхэдэ, томо гахайнуудые амяарлажа шахаха хүдэлмэри мүртэйгөөр эмхидхэгдэнэгүй.

Гахайнуудые үсхэбэрилхэ хүдэлмэриин үшөө нэгэ дутагдалнуудай нэгэн юуб гэхэдэ, олонхи колхозууд поршоонхонуудые томо болгохо хүдэлмэри «гарза ехэтэй» гэжэ тоолоод, тэдэниие ондоо тээшэнь худалдаха ушар үзэгдэдэг. Тэрээнһээ боложо гахай үсхэбэрилхэ түсэб эндэхи олон колхозуудта дүүргэгдэдэггүй байна. Ушарынь хадаа гахай үсхэбэрилхэ энэ шухала хэрэгтэ, илангаяа поршоонхонуудай хойноһоо харууһалгые зүбөөр табижа тэнжээхэ хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон бии. Зарим нютагуудта сэбэр дулаан байрагүй дээрэһээ гарза хохидолдо ородог, гахайнуудай эдихэ тэжээлэй шанаргүй муу тула тэдэнэй өөдэлхэгүй ушарнуудшье үзэгдэдэг. Илангаяа Калининай нэрэмжэтэ ба «Гигант» колхозууд гахайн байрануудаар муу, олон янзын тэжээлээр гахайгаа ханаадаггүй.

Гахайнуудые шахаха, таргалуулха, поршоонхонуудые зүбөөр түлжүүлхэ гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. Поршоонхонуудые зун, намарай сагта бэлшээжэ, газар һэндүүлжэ эдеэлүүлхэдэ тэжээлдэшье гамтай, сэбэр агаарта тэжээлээ амаараа олоод эдеэлжэ ябахадаа тэдэнэр һайнааршье томо болодог, таргалдаг байха юм. Теэд эндэхи колхозууд мүнөө хуряагдаһан полинууд дээрээ гахайгаа һайнаар бэлшээжэ, хүсэ шадал абхуулхаяа оролдоногүй. Мүнөө гахайнууд хартаабха болон овошнин полинууд дээрэ эдеэлжэ ябахын орондо колхозой центрын айлнуудай, байрануудайнгаа хажуугаар зайжа ябадаг. Тэжээлынь бэлэн болгогдонгүйгөөр, амтаруулагдангүйгөөр гахайда үгтэнэ. Булганинай, Сутайн Молотовой, Суулгын Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд гахайнуудаа таряанай татагдаагүй һүүлээр эдеэлүүлнэ. Бэлдэгдээгүй, буйлуулжа амтаруулагдаагүй тэжээл үгэхэдэ гахайнуудай дуратай дурагүйгөөр эдеэлдэг, муугаар таргалдаг байһаниинь мэдээжэ.

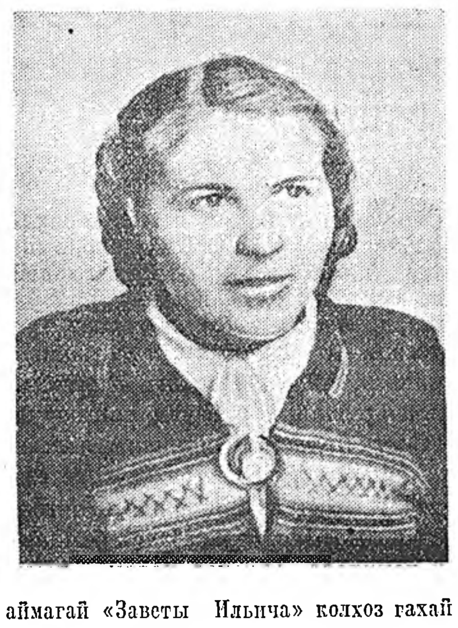
Эдэ бүхы дутагдалнуудһаа тобшолол хэхэдэ,. МТС-үүдэй зооветеринарна мэргэжэлтэд хүдэлмэрилжэ байһан колхоз бүхэнэйнгөө гахайшадай ажалда туһаламжа багаар үзүүлнэ.

Гүрэндэ гахайн тарган мяха ехээр тушааха арга боломжо Мухаршэбэрэй колхозуудта дүүрэн. Юрэнхыдөө мухаршэбэрэйхид аймагаараа 1955 ондо гахай үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб 106 процент дүүргэбэшье, гахайн мяха абаха, гүрэндэ тушааха ба худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Колхозуудта олзо доход ехээр үгэдэг һалбаринуудай нэгэн болохо гахай үсхэбэрилгэдэ онсо анхарал Мухаршэбэртэ хандуулагдаха зэргэтэй.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхоз гахай олоор шахажа, гүрэндэ тушаадаг болоо.

Мүн тэрэшэлэн Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз шахамал тарган гахайнуудые гүрэндэ олоор тушаадаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой СТФ-е даагша А. А. Гергель, Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой эрхим гахайшан Д. А. Власова гэгшэд. **А. Мантаевай** фото.

Сарнуудаа таргалуулна

Саянай һарьдаг ууланууднһаа эхи абадаг багахан аад, түргэн урадхалтай Сахюурта гэжэ горхон хада хабсагайнуудай, үдхэн ой модонуудай дундуур хүүсэн-шууян ерэжэ, Зэдэ голдо ородог. Энэ горхоной хоёр хажуугаар, адагһаань абаад эхиндэнь тулатар зун, намарай сагта мал бэлшээжэ таргалуулхада тон таарамжатай бэлшээринүүд бии юм. Эндэ, нэгэдэхеэр, ногоониинь үдхэн һайн, хоёрдохёор, зунай сагта һэрюун һэбшээтэй, ой модон соогуур үнеэдэй тиирэхэ, эдеэлхэдэ таарамжатай. Закаменай аймагай «Коммунизм» колхоз таргалуулагдаха һубай малнуудаа жэл бүри эндэ асаржа, зуһуулдаг заншалтай.

Илангаяа Улзэй Шагжиевагай даадаг сарнуудай гүүртынхид жэл бүри эндэ зуһажа, гүрэндэ тушаагдаха малнуудые намар орой болотор адуулжа, һайнаар таргалуулдаг юм. Нүхэр Шагжиева мүнөө 60 гаран наһатай болобошье, үшөөл хүнгэн зандаа, 100 гаран сарнуудаа адуулалсажа байһаар.

—Би малажалда хорёод жэл соо хүдэлмэрилжэ байнаб. Тиихэдэ, сарнуудай гүүртэдэ ороһоор 6 жэл болохомни. Колхозойнгоо һубай малнуудые, илангаяа гүрэндэ тушаагдаха сарнуудые һайнаар таргалуулхын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргадагби. Эгээл энэ зорилгоор бидэнэр колхозойнгоо центрһээ 50—60 километрын газарта, хүн зонойшье үгы хүбшэ тайга соо ерээд, бүхы зунаа үнгэргэдэг байнабди,—гэжэ нүхэр Шагжиева хөөрэнэ.

Колхозой правлени холын бэлшээридэ эльгээһэн малшадаа мартадаггүй, саг үргэлжэ эрьежэ, эдихэ ууха юумэнүүдые асаралсадаг, газетэ, журналнуудыень эльгээдэг юм. Тиимэһээ колхозойнгоо центрһээ холошье ерээд байгаа һаа, эндэхи малшад орон дотороо, республика, аймаг дотороо боложо байһан һонинуудые мэдэжэ, дуулажа байха аргатай. Үнгэрэгшэ зундаа хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн боложо, тэндэ түрүү малшадай хэлэһэн үгэнүүдые толилһон республиканска газетэнүүдые эндэхи малшад ехээр һонирхожо уншаһан байна.

Нүхэр Шагжиева мал таргалуулха талаар ехэ дүршэлтэй болонхой. Тэрэ зунай сагта сарнуудаа үглөө үдэшын һэрюундэ, мүн һүниндөө гол түлэб бэлшээдэг. Мүн үдэрыншье хада уулын оройгоор ябуулжа удаан бэлшээхые оролдодог юм. Юуб гэхэдэ, үндэр дээрэ газарта һэрюун байдагынь мэдээжэ. Гүүртын сарнууд зундаа үглөөнэй 3 часһаа эхилжэ бэлшээридэ гаргагдаад, үдын халуун боложо эхилхэлээр һүүдэр ехэтэй ой модон соо оруулагдажа тииругүлэгдэдэг. Тиигээд үдэшын һэрюу орохын урда тээхэнэ уһалагдажа үшөө һэрюусүүлэгдээд, һайн ногоотой газарта дахин абаашагдажа бэлшээгдэдэг байна. Үдын хойно сарнууд бэлшээридэ гаргагдаад, үдэшэ орой болотор, һүниин 12 час болотор бэлшэнэ. Тиигээд лэ байрадаа асарагдажа, 3 час тухай саг соо амаруулагдадаг байха юм.

Мүнөө энэ гүүртын сарнууд гүрэндэ тушаагдажа байна. Олохон сарнууд дундаһаа дээшэ хүшэтэй, тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтана. Мүнөө нүхэр Шагжиевагай даажа байдаг гүүртынхид үлэгшэ сарнуудаа намартаа үшөө һайнаар таргалуулхын түлөө оролдожо байна.

Мүнөө энэ колхоздо малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Колхоз үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Мүнөө малай байранууд шэнээр баригдажа, хуушануудынь заһабарилагдажа байнхай. Мүн нүхэр Шагжиевагай даажа байдаг гүүртынхид үбһэ тэжээлээ тушаажа абажа, гэр байрануудаа дулаалжа захалаа.

Л. Жалсанов.

Уралан нарижуулагша

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэри соо техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ уралан нарижуулха, ухаалан зохёохо хүдэлмэриин ехэ удхашанартай байһаниинь онсо тэмдэглэгдэһэн байна. Ушар иимэһээ ПВЗ-гэй инструментальна цехын хүдэлмэришэд түрэл партиингаа XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, уралан нарижуулга, ухаалан зохёолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Слесарь нүхэр Шляхов үндэр бүтээсэтэ ажалаараа мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

— Паровозуудай орёо детальнуудые бүтээхын тулада эгээн түрүүн тусхай зэмсэгүүд хэрэгтэй болодог гээшэ. Тиимэһээнь эдэ зэр зэмсэгүүдые бүтээлгэдэ тон нарниаар хандадагби. Элдэб хэмжээнэй түлхюур, үрэм, отолуур гэхэ мэтэнүүдые механическаар бүтээхын тулада энэ жэлэй эхинһээ ухаалан зохёолгын хэдэн дурадхалнуудые оруулааб. Тэдэнэймни олонхинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ, — гэжэ нүхэр Шляхов хөөрэнэ.

Нүхэр Шляхов халаан бүхэнэйнгөө нормые эдэ үдэрнүүдтэ үлүүлэн дүүргэнэ. Хүдэлмэриингээ һүүлээр цехынгээ техническэ бюродо ерэжэ, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые зохёохын тулада техническэ эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

М. Поздеев.

Малшадай үдэр үнгэргэгдэнэ

Мүнөө Хоринэй аймагай колхозуудта ажахын жэлэй дүн гаргагдажа, Малшадай үдэр үнгэргэгдэжэ байна.

Һаяхан Малшадай үдэр «Пламя» колхоздо эмхитэй һайнаар үнгэргэгдөө. Энэ үдэртэ хабаадаһан малшад үнгэрһэн жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүнгые зүбшэн хэлсээд, ерэхэ жэлэйнгээ зорилгонуудые тодорхойлһон байна. Тус колхоз 1954 ондо үнеэн бүриһөө 391 литр һү һааһан, хонин бүриһөө 1800 грамм ноохо хайшалһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1014 литр һү һааһан, хонин бүриһөө 2140 грамм ноохо хайшалһан байна. Мүн тус колхоз гүрэндэ малажалай продуктнуудые тушааха түсэбөө дүүргэһэн, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ малажалай продуктнуудые урда жэлэйхиһээ нилээд ехээр абаһан байха юм.

Колхозой түрүү малшад О. Найданов, Н. Краснопеев, Р. Чимитов, Р. Баданова болон бусад ажалай нэмэлтэ түлбэринүүдые ехээр абаа.

Мүнөө аймагай бэшэшье колхозуудта Малшадай үдэр эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Малшадта кино харуулагдана, үргэн хэрэглэлэй эд бараан наймаалагдана. Мүн шэнэ һонин номуудтай нүүдэл библиотекэ эндэ хүдэлмэрилдэг юм. Тэндэ үнгэргэгдэһэн лекци, хөөрэлдөөнүүдые малшад ехэтэ һонирхожо шагнанад.

Ц. Дандаров.

Сатирын булан

Хоёр харгын бэлшэр дээрэ

Зарим нэгэн хүнүүд арадтаа туһатай ажал хэхын орондо хара амяа хаража, хүнгэн олзо бэдэрдэг байна.

— **Наймаагаа гүйлгэхэдэ таарамжатай газар эгээ эндэ хаш даа!**

Ю. Федоровой зураг.
(ТАСС-эй фотохронико).

Хоца НАМСАРАЕВ

Монголой һонин

(Замай тэмдэглэл*)

...р өөһэдынгөө байрада үдэ-...эаад амаржа байха зуураа ...ал абанабди: түлөөлэгшэ-...үү нүхэр Колоколкин ойроо ...карцеп нүхэр Намсараев ... Улаан-Баатар хотоһоо зүүн ...Монгол ороной хүдөө нюта-...айлшалжа, жэнхэни арад ...ажаһуудал ба эрдэм болбо-...нь һонирхон танилсаха, нү-...овченко нүхэр Суднов хоёр ...аатар хотоһоо хойшоо гара-...зки госхоз ба арадай нэгэ-...жабайдалтай танилсаха, ...итрова Улаан-Баатар хото-...б театрын ба Монголой зу-...й һонирхон танилсаха гэ-...өөл эрижэ дурадхаһан бай-...

...эр энэ уряалые тон ехэ ...ээр зүбшөөжэ, үглөө үдэ-...оль һарын гурбанай үглөө-... бүрилөө мордохоор түхеэр-...гаабди.

...эй арбан час боложо бай-...аан-Баатар хотын Сталинай ...гэ гудамжаар хоёр машина ...лан шамдууханаар үнгэр-...үрүүлжэ ябаһан «ЗИМ» ма-... нүхэд Колоколкин, Ма-... Намсараев, Культурын ... дарга Чойжамсо, һүүлшын ...» машина соо үдэшын университедэй дарга Дэмбэрэл гэгшэд ябаһан байба.

Энэ хоёр машина дары Амгалан Баатар хотын ара талаар үргэн замда орожо, Налайхын шулуун нүүрһэ шэглэн ухаа тооһо бужагануулан ошонод. Эдэнэр нилээдгүй удаан саг дотор ябажа, тунгалан һайхан уһатай, номхон зөөлэхэн урадхалтай, анхан сагһаа алдартай нэрэ үбэршэлһэн Хэрлэн голые модон ута хүүргээр гаталаад, тэрээнэй саада эрьедэ, сэсэг ногоо зузаантай нэгэ һайхан газарта буужа, үдын хоол эдихээр бэлэдхэнэбди.

Тэндэ нүхэр Петр Власович Макарцев, зүлгэлэн ургажа байгаа сэсэг ногоо һонирхон зугаалжа ябаха зуураа, хулганын малтажа гаргаһан зөөлэхэн хара шорой хаража, ехэл лэ һонирхон үзэжэ, «Ай, ямар ехэ үрэжэл үгэжэ шадаха эрхим баялиг шоройтой газар гээшэб, эндэ таряа түмэһэ тарибал, хэды шэнээн баян ургаса үгэхэ байгааб» гэхэ зуураа, Хэрлэн голые зубшуулан нилээдгүй удаан хаража, баһа хэлэнэ. «Энэ Хэрлэн голдо боомто барижа, нимэ элбэг баян, һэрюун тунгалаг уһые, энэ хизааргүй харагдажа байгаа шам тэгшэ дайда дээгүүр залажа гаргабал хэдэн зуугаад мянган дүрбэлжэн километр дайдые ган гасуурһаа аршалан мүнхэжүүлжэ, хэды ехэ үрэ таряалан, үбһэ ногоо хододоо хуряажа абалтай байгааб, энээниие мандажа байгаа шэн зоригто монгол арадай эрдэм культура хэзээдэ шиидхэжэ шадаха юм», гээд ехэл лэ этигэлтэйгээр дуугаржа байгаа һэн.

Талын ямар нэгэн зэрлиг хулганын һанамсаргүй тохёолдожо малтан гаргаһан адха шорой дээрэһээ үндэһэлжэ, монгол арадай эрдэм культурада хандажа, нимэ үгэ хэлэжэ байхадань минии толгойдо ямаршье һонирхолтой һанал бодол ороогүй бэлэй.

Бидэнэр ойро зуураһан эндэ хоолложо амарһанай һүүлдэ саашадаа мордоод, нилээдгүй удаахан ябажа «Сэнхир мандал» гэдэг газарта хүрэбэбди. Тэрэ оршондохи Модотын баялигай ажалшадтай уулзажа, тэдэнэй гайхамнагта илалтануудые һонирхон мэдэжэ байха зуураа, тугаар һаяхан Хэрлэн голой эрьедэхи буудал дээрэ, хулганын малтаһан шорой тухай нүхэр Макарцевай хэлэжэ байһан үгэнүүд намда тон элихэнээр һанагдаха баатай болоһон байгаа һэн, юундэб гэхэдэ, шэн зоригто монгол арадай болбосорол ба эрдэм ухаан гээшэ тэрэ мэтэ хулганын малтаһан адха шоройн шанар дээрэһээ үндэһэ һабагшатай һанагдаа үзэгдөөгүй илалта амжалтануудые туйлажа шадаһан ябадал. минии һанаа сэдьхэлдэ айхабтар ехэ шэнэ мэдэрэлэй этигэл олгуулжа үгэһэн тухайда, өөрын эрхэгүй эндэ бэшэхэ уялгатай болгоо бэлэй. Бидэнэр эндэ Модотын ажалшадые амаршалан баяр хүргөөд, саашадаа ябанабди.

Наран бүришье орой болобо, Үндэр Хаанай аймагай түб нилээдгүй холо байха, гээд нүхэр Чойжамсо хэлэнэ. Монгол арадай номхон тунгалаг тала губи, үндэр набтар хада гүбээнүүд урдаһаамнай угтан ерэжэл ябаһан шэнгеэр харагдана. Баһа монгол арадай үүдэеэ үдэ наран тээшэ харуулаад, наранай гэрэл һорожо пусхышэһэн юумэ шэнги бүмбэгэр сагаан эсгы гэрнүүд манай хоёр талаар хоёр гурбаараа зэргэлэн харагдана. Тэрээнэй оршон тойрон хони ямаад, үхэр адуун, тэмээн һүрэгүүд үй түмөөрөө бэлшэн мэнгээжэ ябахань ба мүн тэндэ һаамхай гүүдэй зэллэһэн унагад олоороо жэрылдэн уяатай байхань харагдана. Эндэ тэндэ хазаар моритой урга шэрэһэн хүнүүд иишэ тиишээ дуу дуулалдан дабхилдахань тон ехэ һонирхолтой бэлэй.

Удабашьегүй харанхы боложо, сэлмэг сэнхир огторгойдо үй түмэн одо мүшэд яларшоо һэн. Бидэнэр хизааргүй үргэн гүнзэгы Монгол ороной арюухан тунгалаг агаараар амилжа, амаа халажа һогтошоһон юумэ шэнги, бэе һуларан нойр хүрэжэ эхилбэ. Манай зарим нүхэд унташаба хэбэртэй, нэгэшье дуугарнагүй, баһа заримууднай нойроо һэргээхэ гэжэ нойрмог хоолойгоор борхирон дуу дуулаһан маяг үзүүлнэ.

Энэ мэтээр нилээд удаахан саг соо ябаһаар байтар аяар холо электрын галнууд харагдашаба, нүхэр Чойжамсо «зай нүхэд, Үндэр Хаанай аймагай түб ойртожо ерэлэй, бидэнэр дары хүрэнэ» гээд дуугархадань, «аа-аа, харин тиигээ бишуу» гэхэ мэтэ ярилдаанууд гараһаар бүгэдэ нойрһоо һэргэнэмди.

Гэнтэ зам дээрэ нэгэ бүлэг галнууд бии болон яларшаба, нүхэр Чойжамсо, «Зай бидэниие аймагай дарганар ба ажалшан арадууд угтажа байна. Машинаяа хажуудань очоод тата», гээд жолоошодоо хэлэнэ. Тэрэ дары хажуудань тулажа машина зогсошоно.

Бидэнэй машинаһаа буухада, аймагай намай хорооной хоёрдохи дарга Гурожаб, аймагай дарга Ешэ Агван, орлогшонор Содоб, Шагдар түрүүтэй арадай түлөөлэгшэнэр, хамта дээрээ хори гаран нүхэд угтажа зэлдэг илдамаар энэсбхилэлдэн сэсэгээр золголдожо, Совет Монгол хоёрой баяр найрамдалай ёһололоор хоёр талаһаа баярай үгэ хэлэлгэн боложо, үни удаан альга ташалданабди. Энээнэй һүүлээр аймагай түб дээрэ тусхай байрада буужа, тэдэ нүхэдтэй хамта хүндэлэлэй хоол эдижэ найрлаад, холо ябажа эсэһэн тула амаржа унтабабди.

Тэндэһээ үглөө эртэлэн, тэдэнэй үдэшэлгэн доро, Хэрлэн голой эрье дагажа һууһан монгол айлнуудта хүрэжэ, ехэл лэ һонирхолдон ярилдаһан ба тэндэхи арадуудай һү һаалиин сепараторай таһагуудтай танилсан, хэдэ хэдэн монгол арадуудай гэртэ уригдан орожо, сай, үрмэ, айраг тарагаар хүндэлэгдэнэбди. Тэндэ арбан дүрбэ наһатай монгол хүбүүн, монгол арадай хуушанай ба шэнын дуу, хасаг яһатанай дуу, баһа ород арадай дуу ехэл лэ шадамар бэрхээр дуулажа, баһа нэгэ залуу монгол хүн морин хуураар хүгжэмдэжэ бидэниие гайхамшаг шагаар хүлеэн хүндэлбэ. Бидэнэр эндэһээ саашадаа ябаха боложо, элэ нүхэдтэй халуун зүрхэнэй баяр юрөөл хэлэлсэжэ мордоһон байнабди.

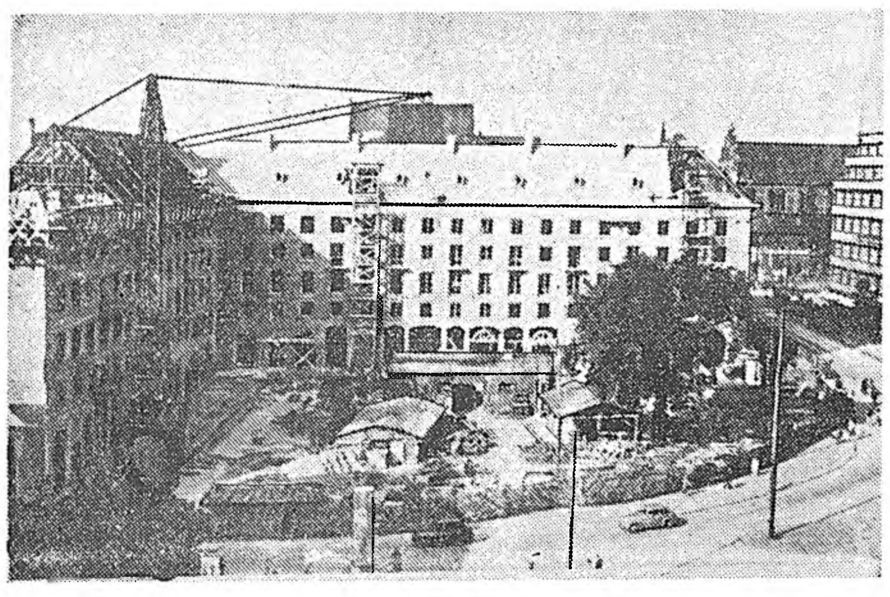
Эндэһээ саашаа Чойбалсан хото хүрэтэр гурбан зуун дүшөөд гарамгай километр газар лаб үлэһэн тула ехэхэн саг хэрэглэгдэһэн байба. Гэбэшье, замда һаадгүй ябабал эртэхэн байхада хүрэнэ бэзэбди гэжэ хоорондоо ярилданамди. Манай энэ ябажа байгаа зам болбол хододоо Хэрлэн голые дагана, зам шадар монгол айлай нөөхил лэ бүмбэгэр сагаан эсгы гэрнүүд, тэрээнэй оршон тойрон нөөхил лэ үй түмэн адууһа малнууд харагдажа таһарнагүй.

Нэгэтэ бидэнэрэй зам дээрэ зогсоод амаржа байхада, нэгэ монгол үбгэн минии хажууда ерээд, амар мэндые асуужа ехэ һонирхобо, бишье баһал һонирхожо саашадаа ярилдажа эхилбэбди. Тэрэ монгол үбгэн иигэжэ хэлэнэ: «Манайхи тэрэ Хэрлэн голой эрьедэ харагдажа байгаа олон эсгы гэрнүүдэй нэгэндэ сууҗа байдаг юм, эндэ сепараторай тасагаар дамжуулжа уластаа сү сааляа тушаажа байнабди. Одоо тиигэлгүй яахаб, бишни жэнхэни монгол хүн шуу, тиихэдэ минии хуу уласай албанда мордосоор удажа байна, баса тиигэлгүй яахаб, монгол хүнэй хүбүүн шуу, монгол хүн өөрынгөө уласай албанда заабол алба хэхэ ёсотой шуу» гээд айхабтар омогтойгоор толгойгоо үндэр болгон дуугараа бэлэй.

Энэ монгол үбгэнэй нимэ үгэнүүдые омогорхон дуугаржа байхада, би иигэжэ һанаа һэм: «Монгол арад болбол, шэн хатуу зоригтой, өөрынгөө эсэгэ орондо үнэн сэхэ арадай бодото үльгэр харуулжа байна, энэ хадаа Монгол орон дотор тон гансахан үбгэнэй һанал бодол бэшэ бишуу, нимэ һэн туладаа, монгол арад болбол урдаа тохёолдоһон ямаршье бэрхэшээлнүүдые нэбтэ сохин, һанаһан, зориһон эрилтэнүүдээ гүйсэдхэн шадаха дүүрэн шэнжэтэй байна» гээд һанаа һэм.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

...алжэлэл. Эхиниинь манай газе-...рин 12-ой ба 13-най номер-...

Польско Арадай Республика. Вроцлавта байрын гэрнүүдые барилга.
Польско Центральна фотоагентство.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Чехословакида ошоод байhан тушаа

ПРАГА. Чехословакиин Национальна суглаанай Президиумдэ СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд октябриин 11-нэй үглөөгүүр орohон байна.

Национальна суглаанай Түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер Президиумэй гэшүүдэй зүгhөө советскэ арадай түлөөлэгшэдые халуунаар амаршалаа. Национальна суглаанай эмхидхэлэй байгууламжа, состав болон ажал-ябуулга тухай делегациин гэшүүдтэ тэрэ дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгөө.

Парламентын хүтэлбэрилхы орган бологшо Национальна суглаанай Президиум, тэрэнэй комитедүүд болон комиссинууд тухай Фирлингер дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Эдэ комитедүүдтэ болон комиссинуудта ороной бүхы демократическа политическэ партинуудай депутадууд ородог юм.

Депутадуудай хүн зонтой ямар аргаар холбоо байгуулдаг тухай, hунгагшадай захяае хайшан гээд дүүргэдэг тухай Президиумэй гэшүүдтэ советскэ парламентска делегациин гэшүүд асуудалнуудые табиhан байна.

Депутадуудай янза бүриин, hонирхолтой ажал-ябуулга тухай Национальна суглаанай Президиумэй гэшүүд дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Национальна суглаанай Президиумдэ орohонойнгоо hүүлээр советскэ делегаци Прагын Ольшанска кладбищида ошоо. Прагые сүлөөлхын түлөө болоhон байлдаанай үедэ наhа бараhан советскэ сэрэгшэд тэндэ хүдөөлүүлэгдэнхэй юм. Советскэ сэрэгшэдэй хүүрнүүдэй дэргэдэ хүндэтэ харуул табигдаhан байгаа. Шаналал дүрасхаалай маршын аялга доро СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. П. Тарасов түрүүтэй советскэ делегациин гэшүүд наhа бараhан советскэ сэрэгшэдэй памятнигай дэргэдэ венок табяа.

Национальна суглаанай Түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер, Национальна суглаанай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гэй секретарь В. Крутина болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд, тэрэшэлэн СССР-эй хэрэгүүдээр Чехословакида байдаг саг зуурын этигэмжэтэ М. Д. Сытенко советскэ парламентска делегациин венок табиха үедэ байлсаа.

Делегаци хадаа Клемент Готвальдын мавзолейн дэргэдэ мүн лэ венок табяа.

Удаань, СССР-эй Верховно Соведэй делегаци В. И. Ленинэй Пражска музейн экспонадуудтай танилсаhан, мүн большевигүүдэй түүхэтэ Пражска конференциин болоhон комнатодо орohон байна.

Прагада Влтавын үндэр эрье дээрэ И. В. Сталинда зорюулан чехословацка арадай бодхооhон асари ехэ памятнигые советскэ парламентска делегациин гэшүүд мүн лэ хараhан байна

Чехословакиин премьер-министр В. Широкийтай октябриин 11-нэй үдэр үдын хойто тээ СССР-эй Верховно Соведэй делегаци уулзаа. Чехословакиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь А. Навотный, премьер-министрын нэгэдэхи орлогшонор Я. Доланский, В. Копецкий, Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Г. Секанинова-Чакртова уулзалга дээрэ байлсаа.

СССР-эй хэрэгүүдээр Чехословакида байдаг этигэмжэтэ М. Д. Сытенко уулзалга дээрэ мүн лэ байлсаа.

Чехословакиин премьер-министр В. Широкий, СССР-эй Верховно Соведэй делегациие толгойлогшо М. П. Тарасов үгэ хэлэлсээ.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Югославида ошоод байhан тушаа

ТРЕБИНЬЕ, (Босниин ба Герцеговинын Арадай Республика), октябриин 12. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй делегаци октябриин 11-нэй үдэшэ Требиньедэ ерээ. Делегаци эндэ нэгэ үдэр байгаад, удаань Дубровник соогуур гаран Черногориин Арадай Республикада ошохо байна.

Октябриин 11-нэй үдэр советскэ парламентска делегаци автомашинануудта hуужа, 300 шахуу километрын газарта аяншалhан байна. Үглөөгүүр Сараево городой гоё hайхан юумэнүүдые хараhанайнгаа hүүлээр, делегаци Ябланицада ошоhон байна. Ябланица хадаа Шэнэ Югославиин тон томо гидроэлектростанци юм. Тэрэ станци Неретве мүрэн дээрэ баригдажа байhан аад, мүнөө дээрээ хүсэд ашаглалгада оруулагдаагүй.

«Ябланица» гэжэ гидроэлектростанциин барилгада ерэhэн СССР-эй Верховно Соведэй делегациие Мостарай арадай комитедэй түрүүлэгшэ Джемал Биедич амаршалhан байна.

Югославиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи бата бэхи хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулан Мостарай арадай комитедэй түрүүлэгшэ үгынгөө түгэсхэлдэ юрөөл табяа.

Д. Биедичын амаршалгада харюусаха зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй делегациие толгойлогшо А. П. Волков hайнаар угтаhанайнь түлөө бүхы делегациин зүгhөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөөд, улам ехэ амжалта туйлахыень барилгашадай коллективтэ бүхы сээжэ зүрхэнhөө хүсэhэн байна.

Требинье ошохо замдаа советскэ парламентска делегаци Мостарта тогтожо, городой гоё hайхан юумэнүүдые хараhан, арадай-сүлөөрэлгын дайнай музейдэ орohон байна.

Мостар ба Требинье городуудай үйлсэнүүдээр автомашинануудайнь гарахада, советскэ парламентска делегациие тэндэхи хүн зон альга ташан угтаа.

ДУБРОВНИК, октябриин 12. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Требинье городые энэ үглөөгүүр хараад, эхэ оронойнгоо түлөө болоhон байлдаанда наhа бараашадай ба фашистска террорто дайрагдажа наhа бараашадай хүүр дээрэ венок табяа. Мүн инструментальна заводто орожо хараа. СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хараhан энэ заводой барилга 1951 ондо эхилhэн юм. Заводой зарим цехүүд мүнөө ашаглалгада үгтэнхэй. Делегациин гэшүүд хүдэлмэришэдтэй, инженернүүдтэй болон технигүүдтэй хөөрэлдэhэн байна. Советскэ Союзай инструментальщигуудтай барисаагаа hайжаруулхые хүсэжэ байhанаа заводой хүдэлмэришэд элишэлэн мэдүүлhэн байна.

ССР Союзай Верховно Соведэй делегаци энэ үдэртөө Дубровнигто ерэжэ, тэндэхи гоё hайхан юумэнүүдые, энэ курорт-городой хуушанай памятнигуудые хараhан байна. Октябриин 13-най үглөөгүүр делегаци Боку Которску орохоёо пароходто hуужа гараа.

Европын хүдөөгэй электрификациин асуудалаар ООН-эй экономическа комиссиин мэргэжэлтэдэй делегациин гэшүүдтэй СССР-эй Хүдөө ажахын министерствода хөөрэлдөөн болобо

Европын хүдөөгэй электрификациин асуудалаар ООН-эй экономическа комиссиин мэргэжэлтэдэй делегаци Советскэ Союз соогуур аяншалаад, Москвада бусажа ерэбэ. Тус делегаци 18 ороной түлөөлэгшэдhөө бүридэнэ. Айлшад хадаа Украинын болон Грузиин колхозууд, совхозууд, МТС-үүд болон научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта хүрэжэ, советскэ хүдөө ажахын үйлэдбэридэ электроэнерги ямараар хэрэглэдэг байhантай танилсаа. Тэдэнэр хэдэн томо электростанцинуудые мүн лэ хараhан байна. Октябриин 11-дэ СССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо А. Н. Аскоченский делегациин гэшүүдтэй хөөрэлдөө хээ.

Великобританиин түлөөлэгшэд Ч. А. Камерон Баун, Дж. Гоган гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаагүй. Тэдэнэй бэшэг делегациие хүтэлбэрилэгшэ Пьер Севеттын дурадхалаар уншагдаhан байна. Хүдөө ажахыда электричество ехээр хэрэглэхын тулада Советскэ Союзай гаргадаг оролдолгын амжалтатай байhые английска мэргэжэлтэд бэшэг соогоо тэмдэглэhэн байна. Электрическэ тракторнуудые болон электрическэ комбайнуудые хэрэглэхэ, тэрэшэлэн овощь болон тэжээлэй бусад зарим культурануудые хатаахын тулада электроток хэрэглэхэ талаар Советскэ Союзай амжаhан туйлалтануудые тэдэнэр мүн лэ тэмдэглээ.

СССР-тэ хүдөөгэй электрификациин ехээр дэбжэhэниие hонирхооб гэжэ американска эрдэмтэ Френсис Д. Кемпбелл удаань үгэ хэлэхэдээ мэдүүлhэн байна. Хүдөө ажахыда электроэнерги хэрэглэхэ шэнэ аргануудые бэдэржэ байhан советскэ научна хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолгые тэрэ ехээр hонирхоhон байна. Маанадай айлшалжа ерэhэндэл адли иимэ айлшалсалганууд алишье талынгаа хэжэ байhан юумые hайнаар мэдэжэ абалгада туhална гэжэ Ф. Д. Кемпбелл хэлээ. Тиимэhээ иимэ айлшалсалганууд саашадаа болодог байха бээз гэжэ би найданаб. Танай мэргэжэлтэдые өөрынгөө орондо ехэ баяртайгаар бидэнэр угтан абаха байнабди гэжэ би найданаб.

Профессор П. Денцель (Германска Федеральна Республика) профессор П. Н. Листовой ухаалан зохёоhон электроплугтэ, тэрэшэлэн hалхинай двигательнүүдые хэрэглэхэ талаар хэгдэжэ байhан хүдэлмэридэ дээдэ сэгнэлтэ үгэhэн байна. Танай орондо гидроэлектростанцинуудые барихадаа, нэгэн доро уhалууриин системэтэй холбодог байhые би илангаяа ехээр hонирхооб гэжэ профессор Денцель тэмдэглээ.

Делегациие хүтэлбэрилэгшэ Пьер Севетт иигэжэ мэдүүлээ. СССР соогуур аяншалхадаа делегациин гэшүүд бултадаа ехээр hонирхоhон байна. Мүн энэ аяншалга элдэб оронуудай хоорондо мэдээнүүдые абалсажа байха таатай зохид арга боложо үгэхэ байна. Энэ аяншалга Европа тушаа ООН-эй экономическа комиссиин хүдэлмэриин түсэбөөр хараалагдаhан байха юм. Элдэб оронуудай хоорондо мэдээ абалсажа байхын тула урагшаа ехэ алхам хээбди гэжэ этигэнэб гээд Пьер Севетт мэдүүлээ. Аяншалгые hайнаар эмхидхэhэнэй ба хүндэтэйгөөр угтаhанай түлөө тэрэ баясхалан хүргөө.

Хөөрэлдөөнэй үедэ тэдэнэй олон асуудалнуудта советскэ хүдөөгэй электрификациин мэргэжэлтэд харюу үгэhэн байна.

Түгэсхэлдэнь, СССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо А. Н. Аскоченский үгэ хэлэхэдээ, экспертнүүдэй шэнжэлэл ба ажаглалтануудые мэргэжэлтэдэй хэhэнэйнь түлөө баясхалан хүргөө.

Делегациин гэшүүдэй хүндэлэлдэ зорюулан октябриин 11-нэй үдэшэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерство уулзалга хэhэн байна.

(ТАСС).

ВФП-гэй гүйсэдхэхэ бюрогой сесси

БУДАПЕШТ, октябриин 12. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин гүйсэдхэхэ бюрогой сесси үсэгэлдэр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Эхэнэрнүүдэй профсоюзна эрхые хамгаалха ба ажабайдалыень hайжаруулха зорилгоор зарлагдахаа байhан ажалша эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конференцидэ эмхидхэлэй талаар бэлэдхэл тухай Л. Грасси тоосоото элидхэл хээ. 1956 оной июниин 14-дэ тус конференциие зарлаха гэhэн шиидхэбэри бэлэдхэл хэхэ комитет hүүлшынгээ заседани дээрэ гаргаhан байна гэжэ тэрэ мэдээсээ.

Үгэ хэлэгдэhэнэй hүүлээр ВФП-гэй гүйсэдхэхэ бюро тус тоосооень баталhан байна. ВФП-гэй сессиин зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктаар — «Уласхоорондын байдал ба эб найрамдалай түлөө, hайн байдалай болон эрхэ сүлөөгэй түлөө профсоюзуудай тэмсэлэй бата нэгэдэлэй хүгжэлтэ тухай тоосоон» гэhэн асуудалаар ВФП-гэй генеральна секретарь Луи Сайян элидхэл хээ. Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй удхашанарые тэмдэглэхэ зуураа, уласхоорондын оршон байдалай мүнөө хубилаад байhан үедэ профсоюзна уласхоорондын нэгэдэлые бэхижүүлхэ, профсоюзуудай хоорондохи холбоо барисаае шангадхан хүгжөөхэ арга боломжо бии болоо гэжэ Л. Сайян мэдүүлээ.

Энэ асуудалаар ВФП-гэй вице-түрүүлэгшэнэр — Франциин Бүгэдэниитын конфедерациин генеральна секретарь А. Ле Леап, ВЦСПС-эй түрүүлэгшын орлогшо Л. Соловьев үгэ хэлээ.

Дрезденскэ галерейн зурагуудай түрүүшын бүлэг Берлиндэ асарагдаба

БЕРЛИН, октябриин 12. (ТАСС). Советскэ Армиин аршалан абаhан ба СССР-эй правительствын шиидхэбэреэр Германска Демократическа Республикын правительствода үгтэхэ болоhон Дрезденскэ галерейн зурагуудай түрүүшын бүлэг Москваhаа мүнөөдэр Берлиндэ асарагдаба. Үлэгшэ зурагуудынь Москваhаа hаяар асарагдаха байна.

Канцлер Аденауэр үбшэлбэ

БЕРЛИН. Федеральна канцлер Аденауэрэй үбшэлhэн тухай Баруун Германиhаа мэдээсэнэ.

«Федеральна канцлер Аденауэрэй үбшэнэй нилээд удаха байhан дээрэhээ» тэрэнэй правительственна хэрэгүүдые нилээд удаан саг соо hаатуулха тээд Бонндо тоолоно гэжэ Баруун Германска ДПА агентство октябриин 11-дэ дамжуулаа.

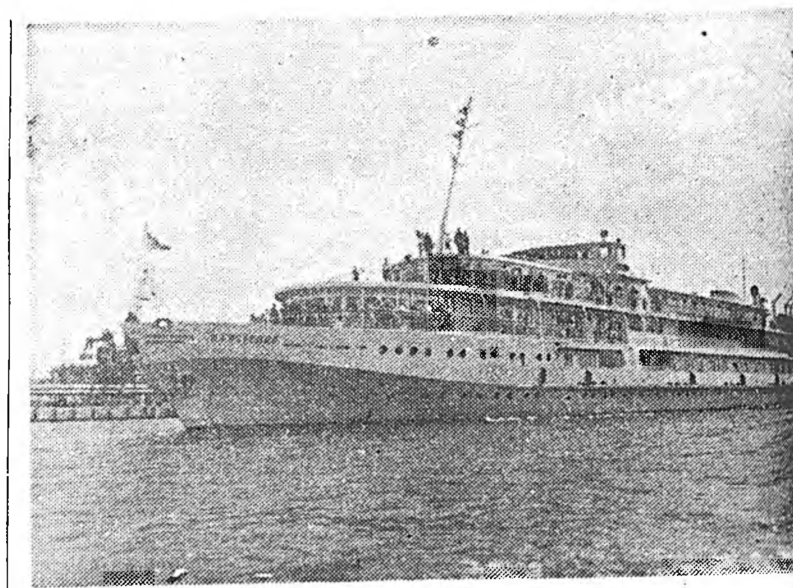
Аденауэр хадхаляатаа юм гэжэ агентство мэдээсэнэ.

(ТАСС).

Грecческэ правительствын шиидхэбэри

ПАРИЖ, октябриин 12. (ТАСС). Грециин шэнэ правительствын коммюнике Афинада толилогдоо гэжэ Франс Пресс агентствын афинска корреспондент мэдээсэнэ. Коммюнике соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Хойто-атлантическа союзда хабаададаг оронуудай октябрьда болохоор хараалагдаhан манёврто Грециин зэбсэгтэ хүсэнүүд хабаадалсахагүй, тэрэшэлэн Корейдэ байhан грецческэ экспедиционно корпус hаяар дуудан асарагдаха.

Грецидэ эсэргүү харша ябуулгануудай Турцида хэгдэhэн дээрэhээ иимэ хэмжээнүүд абтаа гэжэ коммюнике соо заагдана.

Москва. «Н. Гастелло» гэжэ гурбан палубтай теплоход Москва — [illegible] гэhэн рейсдэ гол мүрэнэй Хойто вокзалhаа гараба. Энэ хадаа Ехэ Волгоо[illegible] тулада баригдаhан пассажирска шэнэ суднануудай нэгэн юм. Энэ тепло[illegible] эй Гол мүрэнэй министерствын Ленинградска конструкторска бюрогой [illegible] Висмар городто (Германска Демократическа Республика) бүтээгдэhэн бай[illegible] нэй аятай зохид каютанууд соо 500 гаран хүн hуудаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Н. Гастелло» теплоход Химкинскэ водохранилищи со[illegible]

ТАСС-эй фотох[illegible]

Европын хүдөөгэй электрификациин асуудал[illegible] ООН-эй экономическа комиссиин мэргэжэл[illegible] Москваhаа мордобо

Европын хүдөөгэй электрификациин асуудалаар ООН-эй экономическа комиссиин мэргэжэлтэдэй делегаци октябриин 12-то Москваhаа бусаба. Европа тушаа ООН-эй экономическа комиссиин секретариадай промышленностиин таhагай электроэнергиин секциин хүтэлбэрилэгшэ Пьер Севетт делегациие толгойлно.

Делегациин гэшүүд — дэлхэйн 18 ороной түлөөлэгшэд — [illegible] Союз дотор хоёр недели [illegible] соо айлшалаа. Тэдэнэр сов[illegible] дөө ажахые электрифика[illegible] танилсаа, Украинын болон [illegible] хэдэн томо электростан[illegible] экскурсинуудые хээ, эдэ [illegible] кануудай болон Москва [illegible] колхозууд болон совхозууд[illegible] Хүдөө ажахын бүхэсоюзна [illegible] кые орожо хараа. (Т[illegible]

Канадын Гадаадын Хэрэгүүдэй Мини[illegible] Л. Б. Пирсон СССР-hээ бусаба

СИМФЕРОПОЛЬ, октябриин 12. (ТАСС). Канадын Гадаадын Хэрэгүүдэй министр Л. Б. Пирсон hамгантаяа, мүн тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд Крымэй урда эрьедэ нэгэ үдэр соо байгаад, Басру орохоёо Советскэ Союзhаа бусаhан байна.

СССР-hээ Канадада байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол Д. С[illegible] Канадаhаа СССР-тэ байда[illegible] бүрин эрхэтэ посол Дж. [illegible] кинс, бусад тусхай тушаалт[illegible] советскэ болон канадска ж[illegible] нууд аэродром дээрэhээ Л.[illegible] сониие үдэшөө.

Шатараар эхэнэрнүүдэй уласхооро[illegible] турнир

Дэлхэйн бэрхэ бэрхэ эмэгтэй шатаршадай мүрысөөнэй долоодохи тур октябриин 11-дэ болоо.

Югославска шатаршан Лазаревич шадамараар наадажа, 36-дахи ябадалдаа Кёртесые (Венгри) шүүгээ. Борисенко (СССР) Шоде Де Силаниие (Франци) мүн лэ шүүгээ.

Польско шатаршан Голуй Граф-Стивенсондо (США) шүүгдээ. Грессер (США) Бодо Де М[illegible] (Аргентина) шүүгээ.

Карфф (США) Иванова[illegible] ри) хоёр 29-дэхи ябадалда[illegible] Советскэ шатаршад Вольпе[illegible] цова хоёрой парти хойшолу[illegible] Вольперт булюу байдалтай[illegible]

Бусад партинуудынь [illegible] мүн лэ хойшолуулагдаhан [illegible]

Редактор Д. Л. ЛОБС[illegible]

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН 3% УРЬhАЛАМЖА[illegible]

1955 оной сентябриин 30-да Москва городто бо[illegible] шүүбэриин 47-дохи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьhаламжын бүхы разрядуудта серинүүд болон облигаци[illegible] удаадахи номернуудта шүүбэринүүд тудаа:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
000052	03*)	5 000	024362	12*)	25 000	055159	1—50	400	075438	1—[illegible]
000359	1—50	400	025104	43*)	5 000	055434	1—50	400	075609	28*)
000626	22*)	10 000	027162	19*)	5 000	056028	1—50	400	076371	43*)
001442	1—50	400	027429	1—50	1 000	056074	1—50	1 000	077172	39*)
002546	1—50	1 000	029618	42*)	5 000	056224	29*)	5 000	078120	23*)
003937	34*)	25 000	029767	1—50	400	056991	10*)	5 000	078338	34*)
004124	36*)	5 000	032984	1—50	400	057503	01*)	5 000	078739	1—[illegible]
004412	18*)	5 000	033030	33*)	5 000	058927	1—50	400	079197	35*)
004673	14*)	5 000	033191	1—50	400	059281	1—50	400	079450	22*)
004727	1—50	400	035177	50*)	5 000	059806	33*)	5 000	079770	29*)
004764	13*)	5 000	035393	02*)	10 000	061694	1—50	1 000	080349	1—[illegible]
004796	46*)	5 000	036117	50*)	5 000	061713	30*)	5 000	081824	44*)
005179	1—50	400	036219	1—50	400	061890	37*)	5 000	081841	06*)
005213	35*)	10 000	037368	09*)	10 000	062981	1—50	1 000	082009	17*)
005391	16*)	5 000	037879	03*)	5 000	064721	39*)	5 000	085228	47*)
005935	1—50	1 000	038052	20*)	10 000	065401	12*)	5 000	085617	1—[illegible]
006404	16*)	5 000	038137	42*)	5 000	065570	01*)	25 000	086023	37*)
008899	40*)	5 000	039080	44*)	5 000	065729	1—50	400	086654	1—[illegible]
008979	45*)	5 000	039208	35*)	5 000	065816	16*)	5 000	086818	1—[illegible]
009531	33*)	5 000	039385	26*)	5 000	065827	36*)	5 000	087029	1—[illegible]
009772	1—50	1 000	040390	47*)	10 000	065971	1—50	400	087561	47*)
009781	35*)	5 000	041334	30*)	5 000	066397	1—50	400	088314	1—[illegible]
010271	27*)	5 000	041647	13*)	5 000	066651	32*)	10 000	088906	20*)
010522	37*)	10 000	041846	11*)	5 000	067018	18*)	10 000	089780	34*)
010580	1—50	1 000	042643	38*)	5 000	067132	21*)	5 000	089890	1—[illegible]
010598	27*)	5 000	043079	1—50	1 000	067537	25*)	10 000	090332	1—[illegible]
011751	16*)	5 000	043242	48*)	5 000	067624	1—50	1 000	090481	34*)
011878	06*)	5 000	044946	1—50	400	067969	1—50	400	090722	37*)
012114	15*)	5 000	045401	1—50	400	068536	13*)	10 000	090923	08*)
013001	29*)	5 000	047376	12*)	5 000	069232	09*)	5 000	093587	1—[illegible]
014219	03*)	5 000	047884	48*)	5 000	069663	1—50	400	094460	46*)
014672	38*)	5 000	049221	32*)	10 000	069842	43*)	10 000	094573	1—[illegible]
014959	29*)	10 000	049268	1—50	1 000	071619	33*)	10 000	094586	05*)
015012	24*)	10 000	049361	33*)	5 000	071811	1—50	400	095103	1—[illegible]
015839	23*)	10 000	049654	22*)	5 000	072061	22*)	5 000	095258	15*)
016046	14*)	5 000	049686	1—50	400	072781	1—50	400	095950	1—[illegible]
017628	1—50	400	049983	28*)	5 000	073029	1—50	400	096565	1—[illegible]
019252	05*)	5 000	051633	1—50	400	073238	31*)	10 000	096570	20*)
019464	1—50	400	052308	33*)	50 000	073307	15*)	5 000	097009	1—[illegible]
019707	30*)	5 000	052925	13*)	5 000	074164	13*)	5 000	097317	1—[illegible]
019728	37*)	5 000	054287	23*)	50 000	074224	43*)	5 000	097878	29*)
022705	1—50	400	054812	1—50	400	074925	1—50	400	099638	43*)
022835	29*)	5 000	055026	50*)	5 000					

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөөдэ 49 номернуудта тус бүриин 400 [illegible] шүүбэри буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ комиссиин т[illegible]
Москва городой ажалшадай депутадуудай Желе[illegible]
районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. И. АЛИ[illegible]
Комиссиин харюусалгата секретарь Л. А. ВАСИ[illegible]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора—32-74. отв секретаря — 27-37. партийной жизни, сельского хозяйства —47-59. пропаганды в переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00588. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № [illegible]